

SPEJ DER JUL 19 63

ET BARN ER FØDT OS
EN SØN ER OS GIVET
PÅ HANS SKULDER SKAL
HERREDØMMET HVILE

ES - 9 - 6

På væggen over mit skrivebord hænger et julebillede.

Ikke et pastelfarvet kort med en gylden madonna og hendes barn og heller ikke en munter dansk idyl med nisser, der kælder ned ad en kirkebakke.

Men et hastigt udrevet avisbillede – oven i købet højt tilfældigt sat op med en knappe-nål. Et billede, der forestiller en kulsort lille negerdreng, der sidder og leger i snavset uden for det faldefærdige blikskur, der er hans hjem ...

Jo, jeg *sagde* julebillede! For netop dette fotografi har sagt mig noget om julen, som jeg var godt på vej til at glemme i min egen magelighed og sentimentalitet - hvis jeg da nogen sinde har forstået, hvad jul var, før disse utrygge, brune afrikaner-øjne mødte mig fra siden i en tilfældig dansk avis.

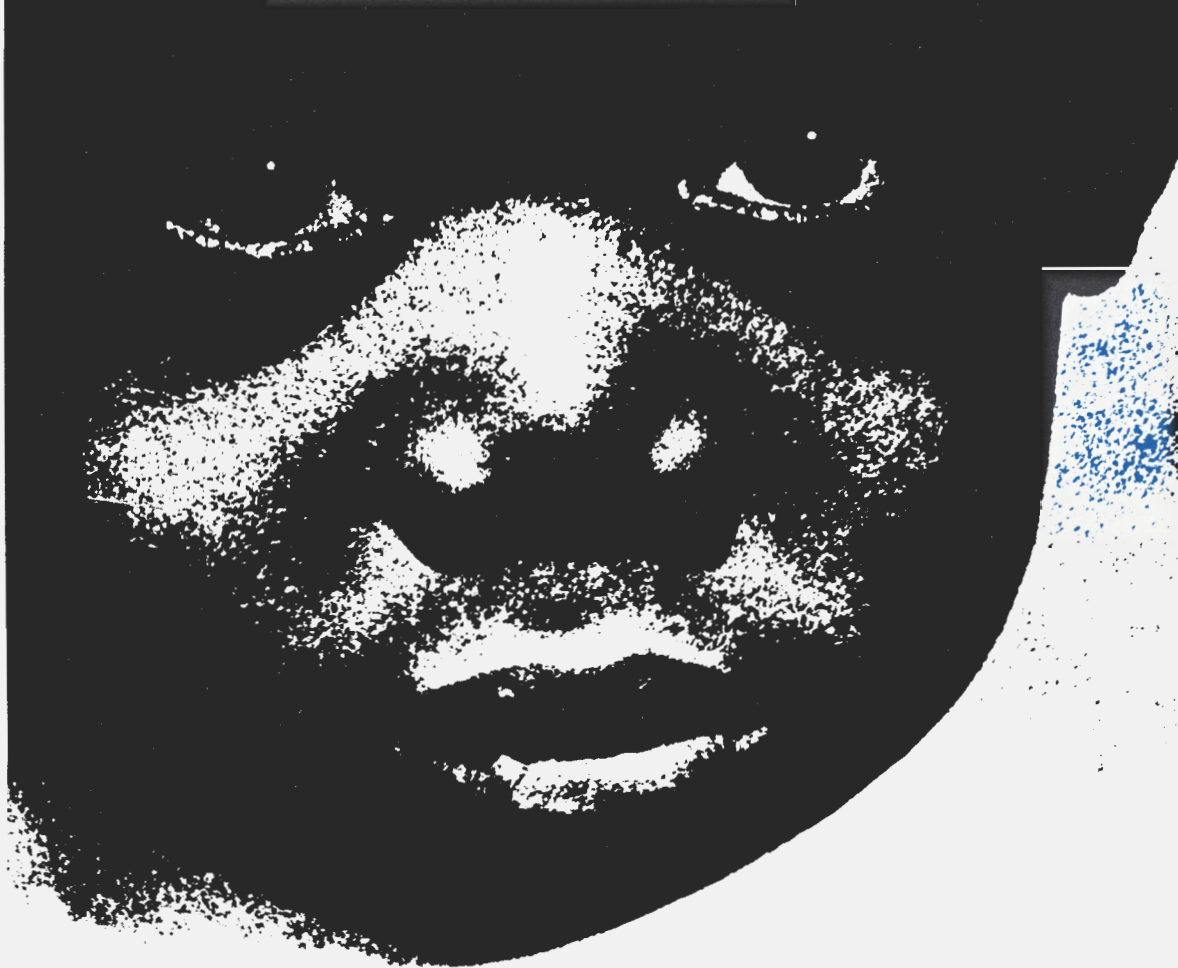
Drengen - John tror jeg, han hed - bor i Sophiatown. En elendig, snavset og fattig forstad til den sydafrikanske hovedstad Johannesburg - en af verdens rigeste byer. I de komfortable villastrøg i Johannesburg bor de hvide europæere, og bare få kilometer fra dem ligger de overbefolkede negerkvarterer, hvor John bor. Men de hvide bekymrer sig ikke om negrene. For de regner dem ikke for noget.

Negrene må ikke køre med de hvides busser, ikke komme i deres kirker eller nyde solen i de samme parker som de selv. Tværtimod forlanger europæerne, at negrene skal bo i særlige områder, afspærret og omgivet af en halv kilometer ingenmandsland. For de ser ned på dem og vil ikke have noget med dem at gøre.

En engelsk præst, *Fader Huddleston*, der i tolv år har arbejdet netop blandt negrene i Sophiatown, fortæller, hvordan de europæiske myndigheder en dag river en negerfamilies hus ned, mens manden er på arbejde. For huset er bygget på et sted, hvor det netop ikke passer de hvide.

Ingen hører på den lille negerfamilies protester, og ingen tænker på at finde et andet hjem til dem. Så konen, der allerede har veer, må føde sit barn på den bare jord under de frysende kolde vinterstjerner. »For der var ikke rum for dem i herberget ...«

Det SORTE JESUSbarn

af MALIN LINDEGREEN

Vi er så tilbøjelige til at glemme julenattens barske virkelighed i en strøm af søde juletoner. For os er barnet fra Bethlehem blevet en A-baby med struttende kinder og silkesvøb. Men han kom ind i denne verden nøjagtigt som det lille negerbarn, der fødtes under åben himmel uden for det rige, oplyste Johannesburg. »Han kom til sine egne - og hans egne tog ikke imod ham.«

Derfor er John fra Sophiatown mit julebillede. Og derfor vil jeg kikke på ham, til det gør

ondt et sted inden i mig. For i hans bare, brune krop ser jeg Jesusbarnet selv. Barnet, der uforskyldt må lide under voksne menneskers hovmod og kolde hjerter.

Når drengen John sidder i snavset uden for Johannesburg - glemt og foragtet af sine hvide medkristne - så er det Kristus selv, der sidder der. Ja, han har jo selv forudsagt os det: »Hvad I gør mod en af disse mine små, har I gjort imod mig!«

I Sydafrika, ja over hele jorden skal kristne mennesker nu

til at fejre julen. Måtte vi dog forstå, at det slet ikke drejer sig om at blive rørte over en smuk, gammel historie og et yndigt barn. *Julen* er ikke noget, der skete for 2000 år siden, heller ikke noget, der sker bekvemt langt borte i Sydafrika, hvor ingen lytter til vore meninger.

Vi er medskyldige i det, der sker. Og det sker hele tiden. Hver gang et uvelkomment, fattigt menneske kommer til jorden, og vi - hans brødre - bestemmer os til, at det ikke er noget, der kommer os ved ...

Det er dødsens farligt

På en Sydamerika-ekspedition havde jeg sat mig for at bestige Mount Iliniza, et af Ecuadors smukkeste bjerge, men også vanskeligt tilgængeligt. I de store højder ligger evig sne, og tinderne er ofte skjult af tåge og tætte skyer, der umuliggør enhver orientering. I 1908 skal vejrforholdene omkring Mount Ilinizas top have været særlig gunstige, og da lykkedes det at bestige det smukke bjerg. Mange har senere forsøgt, og en del kom aldrig tilbage.

Efter fire forgæves forsøg søgte mine bærere og jeg tilflugt på en lille pyrethrumfarm. Vi måtte vente her et par dage på, at udstyr i form af cramponer, livliner og isøkser skulle nå frem. I ventetiden lyttede jeg til gamle folks beretninger om, at inkaerne skulle have skjult en enorm guldskat i en hule nær ved bjergets top. Sagnet sagde, at 200 bærere stimulerede ved tygning af coca-blade havde slæbt skatten op. Bagefter fik de en skæbne, der ikke var barmhjertigere end den, spanierne gav deres landsmænd nede på sletten: de blev bundet sammen med et reb og stillet på række langs den stejle klippekant ned til en grøn sø tæt ved hulens munding, - den første i rækken fik et skub udover kanten, og hele den sammenbundne skare måtte følge med ned i dybet, hvor de ikke kunne røbe

Vi har alle lært i skolen om de spanske erobrere, der myrdede og bogstaveligt talt udryddede det højt kultiverede Inkafolk i en umættelig guldtørst. Hvor fik Inkaerne deres guld fra? Hvor gemte de det, som spanierne ikke tog? En gammel beretning fortæller, at en tilfangetaget Inkakonge købte sin frihed for et hus fyldt af guld, men at han bagefter tog et enkelt majs-korn

op af en dyngede majs-kolber og sagde foragteligt til sine fjender: »Så meget har I fået i forhold til, hvad vi har!«

Inkaerne var soldyrkere, og guldet, mente de, var solens tårer, som man derfor naturligt anvendte til fremstilling af religiøse figurer og til dekoration. Solens pragtfulde tempel i hovedstaden Cuzco var tapetseret med guld.

Umådelige mængder af inkaernes guld bragtes til Europa, men endnu mere, må man efter sagnene tro, at de har fået gemt. Noget skulle være blevet bragt ud ad brolagte veje den 2000 km lange strækning til det nuværende Ecuador, hvor det stadig ifølge overleverede sagn skal ligge nu på femte århundrede i huler og nedsænket på bunden af dybe søer.

JEG TROR, JEG VED, HVOR INKAERNE HAR GEMT DERES GULD

skattens gemmested. En Inka-præst røbede imidlertid hemmeligheden, så den som sagnvandrede fra mund til mund gennem århundrederne.

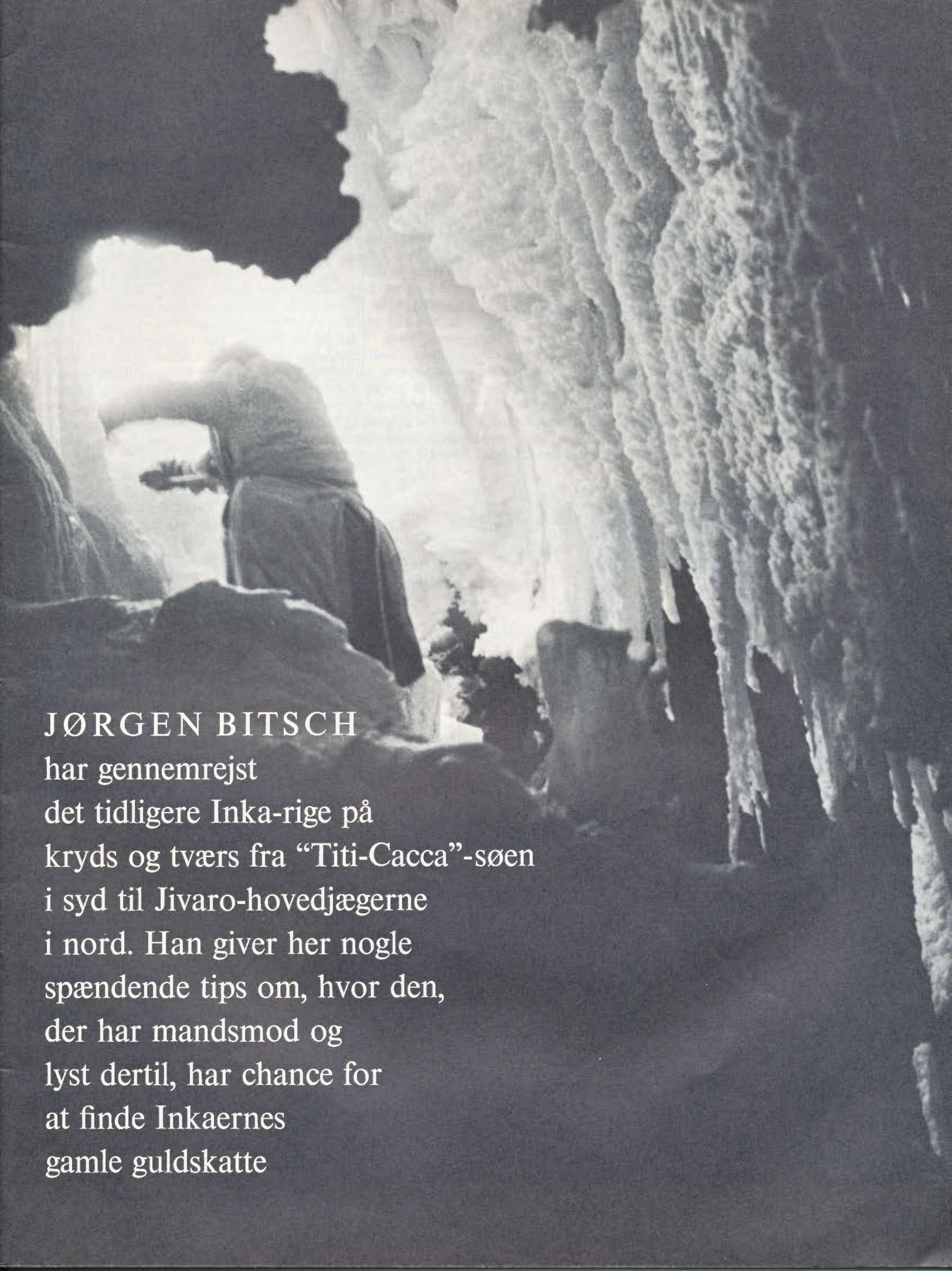
Ikke bare disse spændende sagn, men også bjergets skønhed drog mig. Jeg måtte prøve at komme op. Og vi gjorde et femte forsøg, som den første aften førte os til små, forkrøblede

buske ved snegrænsen. Vi lavede bål for natten af harpiholdige grene, men da vi kun havde ét tæppe hver, måtte vi lade være at sove. Om morgenen gjorde et haglvejr ikke situationen bedre. Ved hjælp af cramponer og isøkser og sammenbundet med liner sled vi os gennem fantastiske isformationer. Vi var 5000 m oppe nu og

gispede efter vejret, ofte måtte vi holde pause for ikke at besvime og styrte. Vi mødte nogle mærkelige kaktuslignende planter, sært at de trivedes i disse arktiske klimaforhold - i vindsiden havde de tommetykke islag. Så blev alt goldt; intet kunne gro i disse iskolde højder.

Foreløbig var det klart vejr, og vi håbede på, at denne gang

skulle vi nå op. Men pludselig kom så tågen rullende, og vi måtte holde os tæt sammen for ikke at blive væk fra hinanden. Pedro, den ældste og mest erfarne af folkene, rådede til at vende om nu, men jeg tilbød, at de skulle få dobbelt løn, om de bare ville følge med en time endnu, også uanset om vi nåede toppen eller ej.

JØRGEN BITSCH

har gennemrejst
det tidligere Inka-rige på
kryds og tværs fra "Titi-Cacca"-søen
i syd til Jivaro-hovedjægerne
i nord. Han giver her nogle
spændende tips om, hvor den,
der har mandsmod og
lyst dertil, har chance for
at finde Inkaernes
gamle guldskatte

Et vidunderligt syn

Tre mænd lader sig friste til at følge med. Resten vender om. En time efter er vi faret vild og kan hverken finde op eller ned. Og så forsvinder tågen lige så pludseligt, som den er kommet - men foran os åbenbarer verden sig for os, som den må have præsenteret sig på Skabelsens dag, da Gud syntes, at alt var såre godt! Mod nordøst stråler Cotopaxi, Chimborazo og Pichinchals sneklædte bjergmassiver, men dybt under os bølger disen over et landskab, så stort som Lolland vel, med tropisk luft drivende, dansende ind fra Orientens jungler i øst.

»Søen, den grønne sø!« råber Pedro ophidset og river mig ud af min naturbetagelse.

»Og hulen! Hulen!« råber en af de andre bærere.

Vi står som lammede. For jo, dér er den! Det er tydeligt, at for nylig er der sket et vældigt sneskred, en gletscherkælvning, og nu er indgangen til denne hule, som kan have været skjult i århundreder, åbenbaret. Hulen har sine lodrette sider, som kunne være udhugget af menneskehænder, men meget af åbningen er stadig dækket af is. Vi arbejder os derhen så hurtigt, som vi nu kan det i den tynde luft.

Jeg må ind i hulen

Naturligvis må jeg derind. Jeg får livlinen bundet om mig og bliver firet ned. Rummet udvider sig til en kirkesals størrelse, og fra den kommer man ind i andre og endnu vældigere rum. Jeg kan ikke nå længere med livlinen på, og det er risikabelt

at slippe den, men jeg må vove forsøget. Dette er for spændende. Inkaguldet - er det her? Rimeligvis, men gemt under stalakitternes metertykke isaflejringer. Derude er jo den grønne sø, og i dalen viste Pedro mig rester af en af Inkaernes brolagte veje.

Stalakitterne når fra gulv til loft som søjler i en katedral. Jeg knækker en stalakit, og den rasler ned, jeg hører den falde og falde og falde - jeg får gåsehud af mere end én grund. Min batterilygte er blevet svag, og jeg beslutter mig til at vende om - men først vil jeg tænde den kemiske nødfakkellampe, jeg har slæbt med op ad bjerget. Tændstikkens gniden mod æsken lyder uhyggeligt forstærket i det vældige hulrum, og faglens hvæsen lyder som en brølen. Men i det kraftige lysskær ser jeg is-

stalakitter i de mest fantastiske formationer og spillende i alle nuancer fra det koldeste pastelblå til gult, rødt, orange og guld ... guld?

Aldrig har jeg været så bange

Jeg griber efter en af guldstavene, den kemiske fakkellampe slukkes med et suk, og jeg står blot med en istap i hånden. Jeg kaster den skuffet, - denne gang kan jeg end ikke høre, at den når bunden.

Den brolagte vej, - den grønne sø - hulen ... har jeg fundet stedet? En langt bedre udrustet expedition må engang i fremtiden vise det. Jeg går tilbage til livlinen, binder den om mig og trækker i den til signal - men der er jo ingen modstand? Jeg trækker igen, panisk af angst. Er bærerne blevet bange - er der hændt dem noget? Har de forladt mig her, hvor jeg ikke har den ringeste chance for at komme op og ud ved egen kraft? Er også jeg bestemt til at være en af dem, der døde under forsøget på at udgranske Mt. Ilinizas hemmeligheder?

Jeg har aldrig været så bange i mit liv, som jeg nu haler og haler ind på linen. De kunne dog i det mindste have slået en økse fast og bundet linen til den, før de stak af, fejde som de er.

Men så strammes rebet. Mine fæller i eventyret har fundet en udvej for at forlænge linen, så jeg kunne nå så langt ned i hulerne som muligt.

Ti minutter senere er jeg ude af hulen.

En hvid løgn

»Er det Inkahulen?« spørger Pedro ivrigt. »Er der guld?«

De ser alle på mig.

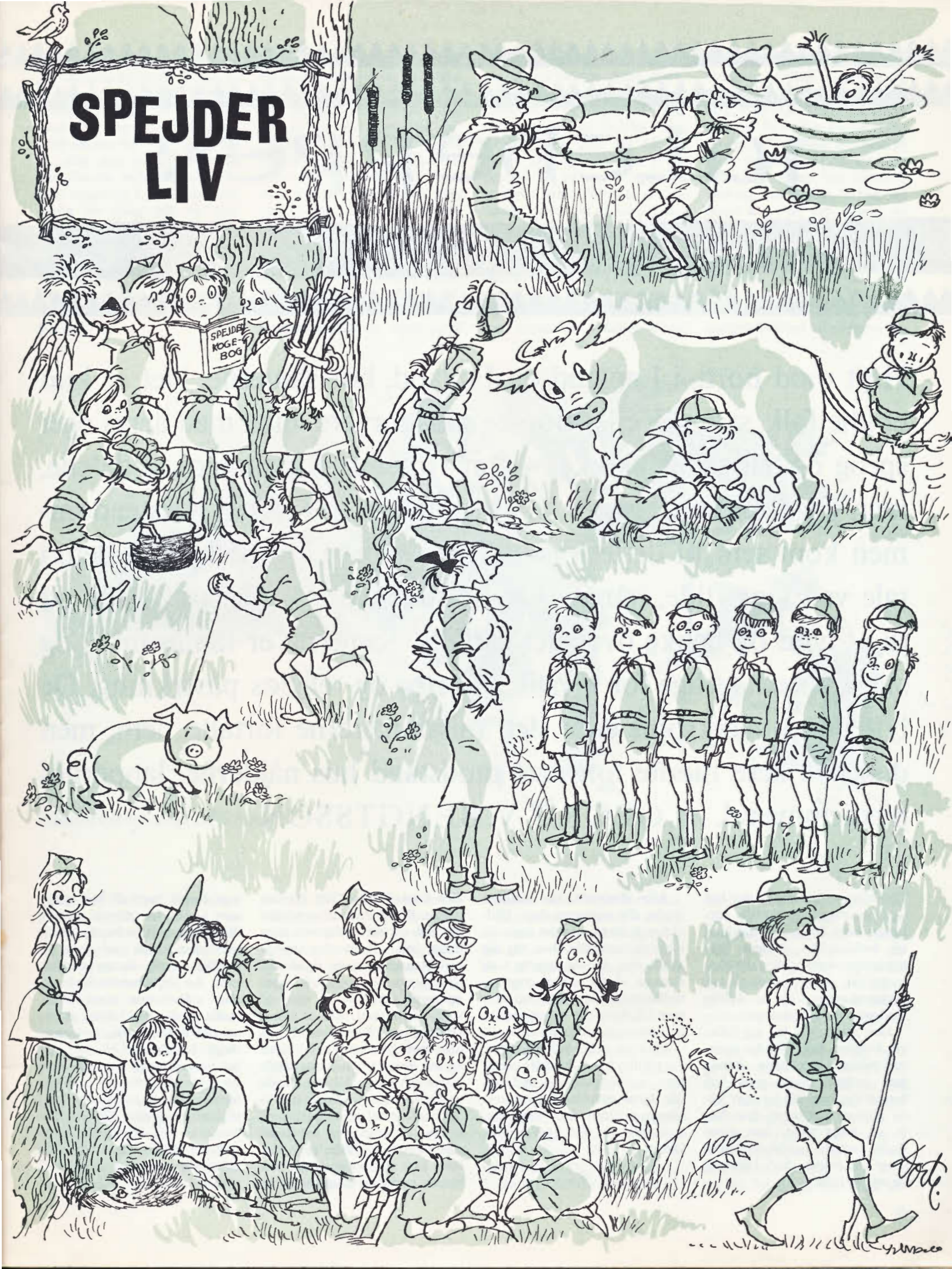
Om fire dage skal jeg flyve til Quito. Der kan gå år, inden jeg kan vende tilbage med en veludrustet expedition. Jeg vil så gerne være den første, der bringer svaret på århundreders gade, måske fra denne hule.

»Nej,« siger jeg, lidt forpustet af den tynde luft og anstrengelserne, »her er ikke for tøre guld, kun is og is og is.«

Ja, det var vel, hvad man kalder en »hvid løgn«?

SPEJDER LIV

JULEHERREN

Højt mod nord, i Lapland og Finland, bor samerne. Det er kun et lille folk, svenske eller norske statsborgere, men med deres eget sprog og ældgamle skikke. – Om vinteren bor samerne i dalene, men om foråret drager de til fjelds med deres rener. Kristendommen kom sent til dette folk. Missionærene kunne kun få dem i tale ved vintertide, når de var bosiddende i dalene og havde tid til at lytte og tænke over det fortalte. Samerne er fantasifulde og stærkt modtagelige for mystik, overtro og religiøs påvirkning. De lyttede opmærksomt efter det, missionærene fortalte dem, men den nye lære mødte forbitret modstand hos nåjderne, lapperne medicinmænd. Af GEORG V. BENGTSSON

Den lille gruppe samer, der her skal berettes om, havde forlængst hørt det glade budskab, og forbindelsen mellem hele kristendommen og det, der skete julenat, var for dem så tæt sammenknyttet, at de kaldte Vorherre for »Juleherren«.

Den første, der lod sig døbe, var kvinden Atje. Hendes stammebrøder betragtede hende med undren, måske også lidt beundring, men nåjden blev både vred og bekymret, han følte sin magt truet, *han* alene skulle ved sin trolddom kunne sørge for frugtbarhed, fiskelykke og jagtheld.

Alle skælvede for nåjdens vrede, alle undtagen Atje. Hidtil havde de to arbejdet sammen i bedste forståelse, han tog sig af alt det, der nu engang i en stamme skulle manes over og trylles med, men Atje var den, man tilkaldte, når nogen var syge og trængte til hjælp.

Men da Atje lod sig døbe, jog nåjden hende bort fra stammen, og hun slog sig ned i en lille hytte nederst på fjeldskræningen, fjernt fra stammen, men nærmere ved bygden med kirken.

*

Der kom dårlige tider for samerne. Sommeren var usædvanlig hed og tør. Vinteren kom tidligt med usædvanlig strenghed. Renene sultede, og så sultede mennesker, og både rener og mennesker truedes igen af sultne ulveskarer. Tre af stammens ældste gik til nåjden for at tale med ham om katastrofen og om, hvordan gudernes vrede kunne afværges. Nåjden havde en forklaring: »Guderne er vrede, fordi en af os er gået over til andre guder. Jeg har jaget Atje bort, men ikke langt nok bort. I tre skal opsøge Atje, rive hendes hytte ned til grunden og

jage hende bort til helt andre egne.« De tre mænd svarede ikke straks. Atje havde aldrig gjort dem andet end godt, og der var stadig mange i stammen, der søgte hendes hjælp og råd. - Hvis hun rejste, hvem skulle de så ty til? Nåjden så deres rådvildhed og tog en beslutning: »Jeg går med jer, mød mig her i morgen ved dag gry!« Næste morgen hvinede stormen over fjeldet, sneen væltede ned, så kløfter og dale gik i ét. De tre samer følte sig lettede, da de krøb ud af hytterne, - i det vejr måtte ekspeditionen da vel udsættes?

Men nej, nåjden var klædt på til langfærd og sagde barskt, at hvad guderne havde bestemt, skulle mennesker ikke ændre. Mændene fulgte trevent med, hvor nåjden viste vej. Ingen talte. Alle spor var dækkede af sne, blæsten var imod og hvirvlede sneen op i deres ansigter. Gang på gang gik de vild. Hvert øjeblik mente de, at nu var de ved hytten. Men nej. I mørkningen turde de ikke andet end at give op og begive sig hjemefter, de tre samer lettede, men nåjden sammenbidt og forbitret.

Vejret blev en overgang mildere, sneen tøde lidt op på fjeldenes sydside, stier og sten kom igen frem, og nåjden gav ordre til nyt fremstød mod Atje, den formastelige, der havde trodset samernes gamle guder. De startede denne gang i klart vejr, men op på formiddagen kom vældige snefald. Nåjden var forbavset: Hvordan kunne det være, at guderne ligesom modarbejdede sig selv? Hvorfor hjalp de ikke dette hævnertogt, foranstaltet til deres ære? Hele landskabet var levende af snehvirvler, der bugtede sig, rejste sig til

søjler og forsvandt som flygende røg. Sneen piskede sådan imod, at de blændedes og måtte lade skistavene føle sig frem. Ved middagstid anede de ikke, hvor de var. Lidt efter var nåjden blevet væk og var ikke til at råbe op. De tre vendte om, men et sted i sneen fortsatte nåjden stædigt, - ja, om så var, skulle han med egne hænder og ene rive den gudbespottelige Atjes hytte ned. For sent opdagede han, at han var på kanten af en skrænt, han fik overbalance og styrtede ud i det hvide rum, men standsedes i faldet af en

snedrive, der var lige ved at kvæle ham. Han arbejdede sig op, skiene var der og stavene med, men den venstre fod smertede, så han ikke kunne støtte på den. Han måtte frysende til marv og ben vente, til snefoget lagde sig, og en bleg vintersol viste sig. Da så han, at han var faldet ned over den skrænt, op ad hvilken Atjes hytte var bygget.

Det, der før havde været bare en anelse af en undren i hans sind over guderne, der ikke hjalp ham, blev nu et bevidst spørgsmål: hvad vil guderne, jeg

Illustreret af Axel Mathiesen

skal gøre? Han var ikke alene nu, det fik være, men han var jo hjælpeløs -. Døren til hytten gik op, og Atje kom ud og fik straks øje på sin værste fjende, på nåjden selv.

»Nåjden?« sagde hun undrende men uden vrede eller frygt, »velkommen skal du være, om du farer med fred. Kom ind i stuen, så skal jeg give dig noget at varme dig på.« Det varrede lidt, inden han svarede: »Jeg kan ikke støtte på venstre fod.« Alt i ham gjorde oprør mod det, som nu måtte ske, at netop denne kvinde skulle finde ham hjælpeløs og nu ville hjæl-

pe ham, der var kommet for at ødelægge hende. Men han måtte lade det ske. »Du skal nu vide,« sagde han, »at jeg kom ikke med fred, jeg kom for at lægge din hytte øde og jage dig bort, for det er din skyld, at det er uår, du har fortørnet guderne.« Atje svarede ikke, før hun havde hjulpet ham op med sine stærke arme og halvvejs båret ham ind i hytten. »Du siger, du er min fjende,« sagde hun, »det får så være, jeg vil hjælpe dig, for sådan er Juleherrens lære.«

Han så på hende fuld af undren og raseri. Han, den ordsnildeste mand i mange miles

omkreds kunne ikke finde ord.

Atje anbragte ham på et leje af renskind og undersøgte foden. Den var gået af led, men blev af hendes dygtige hænder hurtigt sat i led igen.

I tre dage måtte nåjden underkaste sig Atjes pleje. Der blev ikke sagt mange ord dem imellem, Atje var i det hele taget ikke af mange ord, og nåjden væbnede sig med stum forbitrelse mod den tvivl, der sneg sig ind i ham, når han betragtede denne enlige, flittige kvinde i hendes arbejde, altid venlig og aldrig bange. Da han på trediedagen tog afsked for at tage til-

bage til stammen, sagde han: »Du ved, at jeg ikke kom med fred. Og jeg kommer tilbage med ufred, og så river vi din hytte ned. Jeg råder dig derfor til, at du frivilligt rejser til andre egne, hvor de måske har andre guder, og vore guders hævn ikke kan nå dig.«

Atje tøvede som vanligt med sit svar, men så så hun på ham uden ængstelse: »Tak for dit råd, men jeg flygter ikke. Mange har brug for mig her, der er ikke andre lige nu, der kan sætte en fod på plads eller koge en drik til et febersygt barn. Nej, jeg må blive, og jeg tjener en

herre, som er stærkere end du og dine guder.« Nåjden huggede stavene i sneen og forsvandt i et sus ned over bakkehældet.

Og så blev det jul med mørke over jorden, men med glitrende nordlys i horisonten.

Nåjden holdt sit ord og drog med sine mænd for tredje gang mod Atjes hytte. Der var kommet andre gæster. Da Atje havde gjort alt for at gøre sin hytte fin til juleaften og havde lagt friske birkeris på gulvet, hængt kaffekedlen over ilden og iført sig en ny rensdyrkoft, blåt vadmelsskørt og tophue, og havde indstillet sig på at fejre Juleherrens fødselsdag i ensomhed, bankede det på hendes dør. En mand og en kvinde stod der udenfor i kulden, og kvinden havde et lille barn på armen. »Vi har vandret en lang vej,« sagde manden, »vi skal til bygden til kirken med barnet, men vi gik fejl af vejen i højfjeldet, min kone er træt nu, og barnet fryser.« Atje følte en overstrømmende glæde, fordi Juleherren - og det måtte være Juleherren selv - havde sendt hende gæster juleaften. Hun trak dem ind i hytten, hjalp kvinden med at få det lille barn ud af alle skindene, varmede mælk og fandt oste, røget renkød og tørret fisk frem. Gæsterne fortalte, at de kom syd fra, og at de havde vandret i to dage for at komme frem til kirken med deres lille barn.

I den klare nat fandt nåjden og hans mænd nemt Atjes hytte denne gang. De spændte skiene af i krattet ved hytten. Hvad var det? Lød der barnegråd? Havde Atje gæster? Nåjden kravlede op på taget og kikkede og lyttede ned gennem røghullet. Jo, der var gæster, og af deres dialekt hørte han, at de var sønden fra. Der var det med folk

sønden fra, at de vidste mere om lov og ret og de sære begreber, som herskede der, end de mere nordligt boende. Så dum var nåjden heller ikke, at han ikke vidste, at det, han og hans tre mænd nu var i færd med at iværksætte, stred mod dette sære: lov og ret. Han kendte vel ikke begrebet »selvtægt«, men anede, det var noget ulovligt,

han havde i sinde. Hans tre mænd så spørgende op på ham. »Der er gæster,« sagde han, »gæster syd fra, hvor man siger, loven er stærkere end vore guder.« Der blev en pause. Så sagde den ældste af samerne: »Vi vil ikke være med til at jage Atje ud, nåjd, det er tredje gang, vi standses i vort forehavende. Vi har talt om, at guderne må-

ske slet ikke vil, at vi gør dette. Det kunne også hænde, at Atjes Juleherre ikke vil, at vi gør hende ondt.« Han vendte nåjden ryggen og gik til sine ski. De andre samer fulgte ham.

Nåjden var igen alene. Og han kaldte dem ikke tilbage.

Han klatrede igen op på taget og lyttede. Han hørte dem synge en sang om deres Juleherre,

en sang med mærkelige toner, der var så helt anderledes end de toner, de var vant til i fjeldet. Hvad havde hans mænd sagt? At Juleherren måske ikke ville, man gjorde Atje ondt? Det var tredje gang, han forgæves havde villet ødelægge hende. Mærkeligt.

Nu læste Atje et eller andet dernede. Ordene kom op gennem røghullet med duften af

renkød og brænderøg. Atje var ikke nogen god oplæser, ordene kom stødvis, men blev måske derved nemmere at opsnappe. Det var gådefulde ord om et barn i en krybbe og engle, der sang. En enkelt sætning stod ligesom for sig selv: »Fred på jorden og i mennesker en velbehagelighed.«

Det var mærkelige ord, han brugte denne Juleherre. Nåjden

gled igen ned fra taget og gik tankefuld hen til sine ski.

En blåhvid måne skinnede i tusinde snekrystaller.

Stilheden var så intens, at den kunne høres.

»Fred på jorden,« sagde nåjden og vendte sig mod hytten og lyset fra den, og idet han satte fra med stavene, hviskede han: »- og i mennesker en velbehagelighed -«

GENNEM alle tider har det optaget menneskets fantasi, hvad der mon fandtes på de store havdybder. Man har gisnet om sælsomme havuhyrer, der kunne dukke op på overfladen og tilintetgøre skibe med mus og mænd.

I gamle norske overleveringer optræder søuhyret *Kraken*, som en norsk biskop i 1752 ud fra søfolks beretning beskrev som et kæmpemæssigt uhyre, der dukkede op med store fangarme og formørkede vandet. Sandsynligvis har disse søfolk set en *kæmpeblæksprutte*, som kan blive 18 meter lang, og som virkelig er en af havdybets beboere.

Andre gamle beretninger taler om jættestore *søslanger*, og selv om der i disse tilfælde sikkert har været tale om store stimer af springende *delfiner*, der på afstand kan ligne en stor bugtende orm, kan man dog ikke helt udelukke, at der kan eksistere en slags søslanger af kæmpemæssig størrelse ude på havets store dybder.

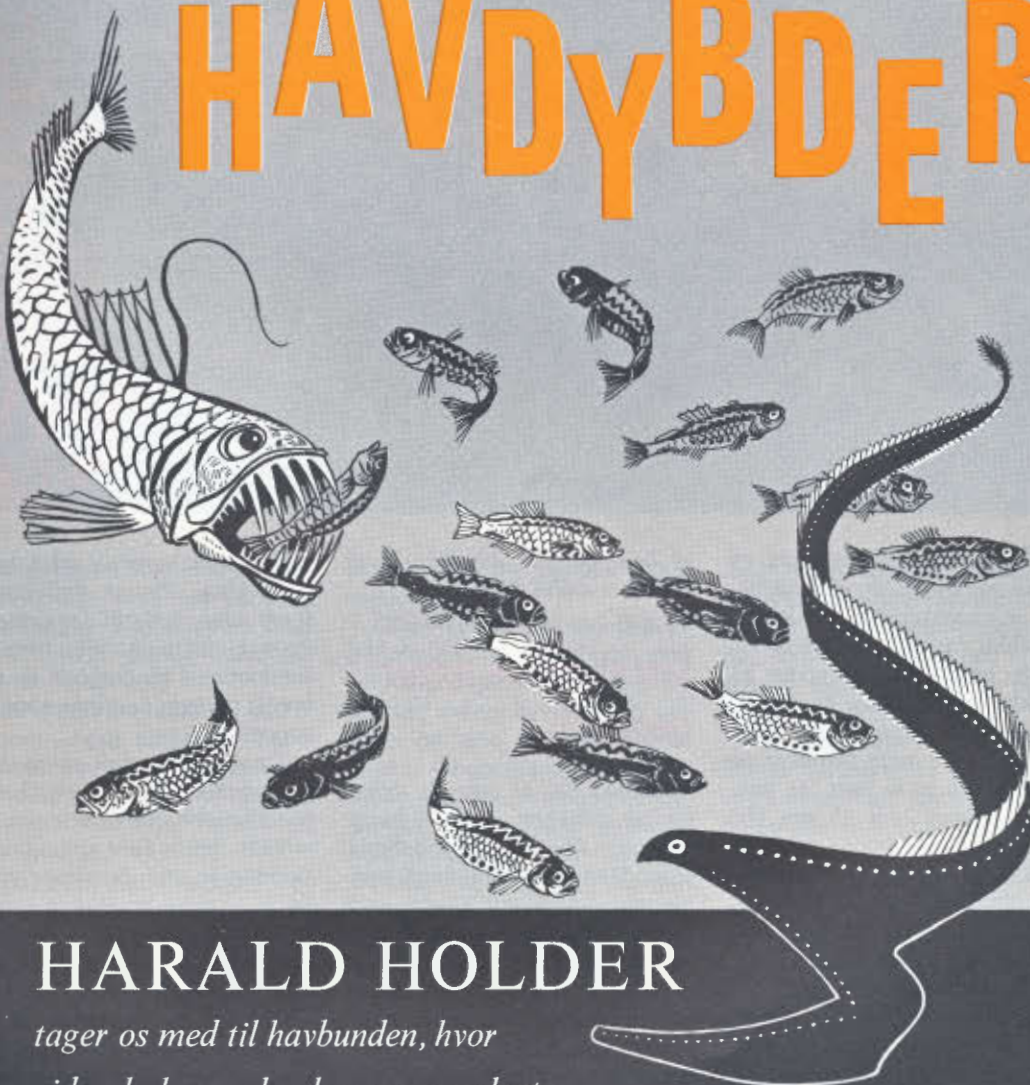
I hvert fald fangede det danske havforskningsskib »*Galahthea*« på sin ekspeditionsrejse for nogle år siden en ålelarve, der var så stor, at den, hvis den havde samme størrelsesforhold til den voksne ål, som de ålelarver, man almindeligvis kender, i voksen tilstand ville være 30 meter lang!

Det er endnu ikke lykkedes at få en sådan kæmpeål på krogen, men en kendsgerning er det, at et andet havforskningsskib 365 meter nede fik fat i noget, som var stort og stærkt nok til at bøje en 1 meter lang og meget tyk jernkrog. Man fik den aldrig op, den undslap...

Havets dybder gemmer stadig store mysterier. Der er overhovedet ingen, der nøjagtigt kan gætte det antal af levende væsener, der lever i havet. Der er praktisk talt ikke en havekspedition, der ikke bringer nye arter op fra dybderne. Også arter, man troede for længst var uddøde.

I 1938 dukkede pludselig den såkaldte *blå fisk* op i live ud for Sydafrikas kyst. Det er en fisk, man godt kendte forsteninger af, men som man troede var uddød for 50 millioner år siden. Og siden er der fundet flere sprællevende blå fisk.

LIVET PÅ DE STORE HAVDYBDER

HARALD HOLDER

*tager os med til havbunden, hvor
videnskaben endnu har mange uløste
gåder. Fisketavlerne er udarbejdet af PREBEN DAHLSTRØM*

FISK PÅ HAVDYBDE

1. Rævehaj
2. Makrel
3. Sild
4. Knurhane
5. Grønlands Haj
6. Torsk
7. St. Petersfisk
8. Brosme
9. Lange
10. Skade
11. Havmus
12. Fløjfisk, han og hun

Alt, kan man næsten vente, vil dukke op fra havet - alt undtagen de havuhyrer, de gamle troede fuldt og fast på. Der er vel næppe nogen, der mere tror på Kraken, som sagdes at være i stand til at sluge et helt skib, men det ville være arrogant og tåbeligt helt at se bort fra havuhyrer. Tænk blot på den ålelarve, som »Galathea« fandt.

Ét er givet: der findes kæmpeskabninger, som lurar i det stadigt tiltagende mørke, som optræder på havets dybder.

Det dybe ocean er opdelt i to områder: *lyszonen* og *zonen med det evige mørke*. Af praktiske grunde siger man, at lyszonen ender ved ca. 800 meters dybde. Under dette niveau er der for lidt lys til at give liv til de bittesmå encelledede grønne planter - havets græs - der kan være føde for dyr. Men dermed

er ikke sagt, at der ikke lever havdyr i større dybder.

Selv de største dybder rummer liv

Man ved nu, at selv de dybeste og mørkeste steder i havet rummer liv, selv den dybeste grav. Den store rigdom af havvæsener findes nær kysten og i havets solbeskinne overfladevande, men der findes et vældigt område af evigt mørke under havoverfladen, der bebos både af dybereliggende dyriske småorganismer - det såkaldte *plankton*, der ligger og svæver, - og af fisk, der lever af dette plankton - og af hinanden.

Men disse fisk er næsten uden undtagelse kun nogle få centimeter lange, og de er indtil det gro-

teske specialiseret ud efter deres omgivelser. De er forholdsvis tyndt udbredt, fordi der dernede er sparsomt med føde, men de forekommer til gengæld så udbredt, at deres samlede antal er enormt.

Disse dybhavsfisk er modsat de sølverne eller farvestrålende overfladefisk mørke i farven. De er røde, brune eller sorte. Deres skeletter er lette, deres væv skrøbeligt og deres muskellag spinkle. Dette viser, at disse fisk ikke er dygtige svømmere. De må klare sig på anden vis.

Munden på disse fisk er gabende og udstyret med lange nålelignende tænder, hvad der viser, at de er rovdyr, der altid er parat til at sætte tænderne i noget. I virkeligheden er det sådan, at alt, hvad der viser sig, sætter de tænderne i og betragter det som et måltid. En af disse arter,

der kun kendes under den latinske betegnelse *chauliodus*, har så lange tænder, at disse selv med lukket mund rager udenfor. Andre arter har maver, der kan udvide sig så meget, at de kan sluge et bytte, der er større end de selv.

Man må gøre sig klart, at dér, hvor disse rovvæsener færdes, vimler det ikke ligefrem med liv. Der hersker et knugende mørke, og det må være et problem, ikke blot hvordan disse dybhavsfisk kan finde føde, men også hvordan de kan finde en mage, så artens fortsættelse kan sikres.

En art har løst problemet ved, at den 15 centimeter store hanfisk simpelt hen sætter sig fast på den 1 m store hunfisk. Så er den altid for hånden, når det gælder om at stifte familie, og parret har indrettet sig så praktisk, at

FRA 0 TIL 1500 METER

- 13. Firrtrådet Havkvabbe
- 14. Stor Rødfisk
- 15. Skælbrosme
- 16. Sorthaj
- 17. Dybhavsreje
- 18. Skolæst
- 19. Bathyscaph
- 20. Sølvtersk
- 21. *Photocorynus spiniceps*
- 22. Laksesild
- 23. *Chiasmodon niger*
- 24. *Linophryne arborifer*

de har fælles fordøjelsessystem, hvor det i praksis naturligvis er sådan, at det er hunnen, der sørger for maden.

De har selv projektør med

Andre dybhavsfisk kan kende hinanden - og også eventuelle fjender - ved hjælp af lys, som de selv fører med sig. Det er egentlig forbløffende, at de fleste væsener i det mørkeste af de dybe vande ikke blot har beholdt deres syn, men selv bringer eget lys med sig - skabt på lignende måde, som man kender det hos f. eks. ildfluer.

Tudsefisk svømmer rundt 1500 meter nede i dybet og har på sit hoved anbragt en slags fiskestang (på engelsk hedder fi-

sken »angler fish«), der er dobbelt så lang som den selv, og denne stang dingler foran dens mund med et lysende organ, der blinker fra spidsen.

En anden art tudsefisk har et lysende organ siddende inde i munden lige bag tænderne, hvorved dens mund virker på én gang som en lommelygte og som et griberedskab.

Endnu en anden lusketyp i de store dybder har ikke blot pletter af lysende bakterier under sine øjne, men har hudfolder, som den kan trække op og ned, når det lyster den, ligesom om det var vinduespersiennet. Nogle af disse dybets jægere kan kaste en lysstråle 60 centimeter eller længere frem, og visse arter af *lygtefisk*, som man sammenfattende kalder den slags fisk, har en række lys på deres sider, så de ligner et ruteflys vinduer om natten,

når de vandrer på den store, mørke dybde.

Disse kendte dybhavsfisk er forholdsvis små skabninger, men i dybden noget højere oppe findes der større havvæsener, der ligger og lur på bytte. Blandt disse er *kæmpeblæksprutten*, der findes ned til 450 meters dybde. Herved dykker også de store *spermacethvaler*, der kæmper drabelige kampe med kæmpeblæksprutterne, som de betragter som en herlig lækkerbissen.

Vi ved den er der - men hvordan ser den ud?

Man ved, at der nede på omkring 900 meters dybde findes et eller andet stort væsen. Hvad

dette er, er endnu en gåde, for hidtil har man kun sporet det ved eksplosive lydregistreringsmetoder, hvor det simpelt hen aftegner sig som en krumning på et stykke fotografisk papir.

De nærmeste år vil sikkert bringe forbløffende nyt fra de store havdybder, for det er først i den allernyeste tid, mennesket overhovedet er begyndt at udforske oceanets dybder, takket være moderne åndedrætsapparater, der gør det muligt for mennesker at dykke 60 meter ned, undervandsbåde, der kan gå så dybt som til 800 meter, og særligt konstruerede dybdedykkerfartøjer, der kan bringe mennesker ned på fantastiske dybder.

Fremtiden vil ganske givet bringe forbavsende nyt fra de store havdybder - nyt, der endog overgår en Jules Vernes rige fantasi.

Det er omtrent tre hundrede år siden tanken om damp som drivkraft opstod.

Alligevel gik der næsten to hundrede år før den første jernbane blev til virkelighed. Men så nåede man også i løbet af kort tid op på 100 kilometer i timen. Og det er let at se, at udviklingen siden da har været minimal, siger den engelske tegner

E. W. FENTON

som i tekst og tegninger fortæller om

Træmodel fremstillet efter de første tegninger af et damplokomotiv af Sir Isaac Newton, 1680

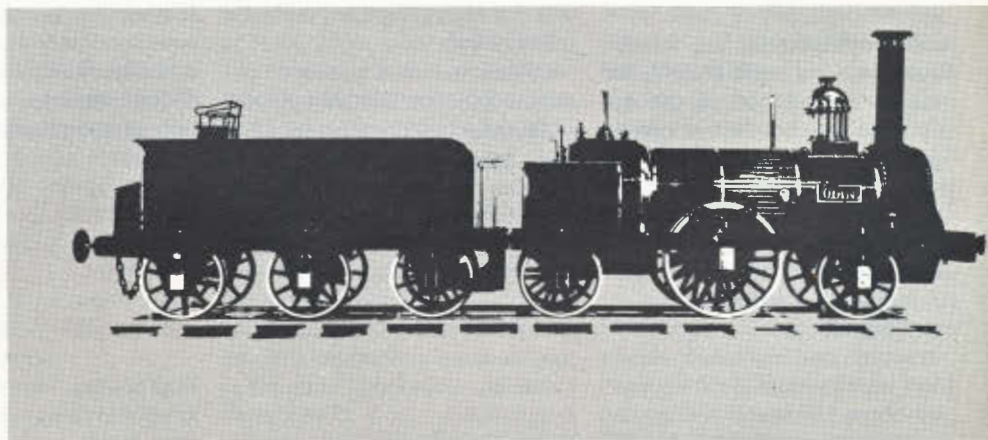
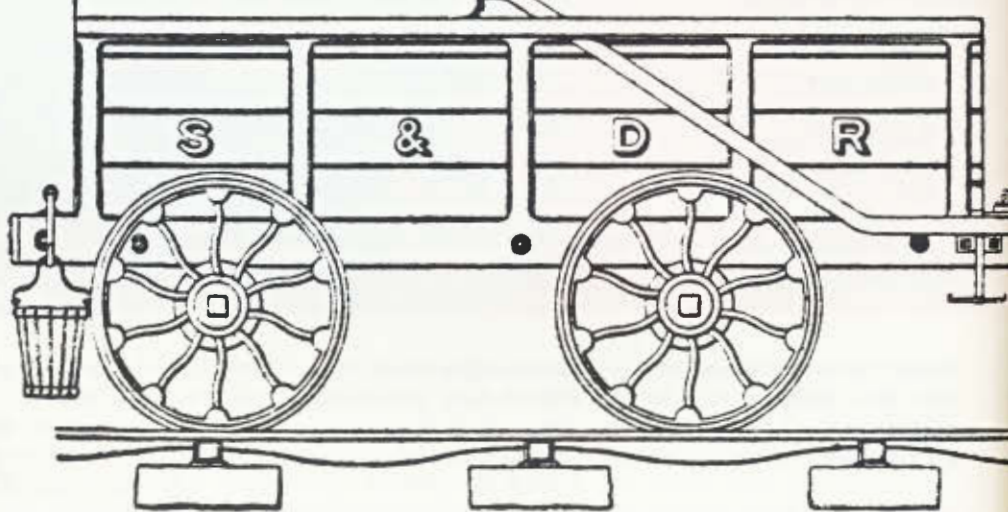
LOKOMOTIVETS BARNDOM

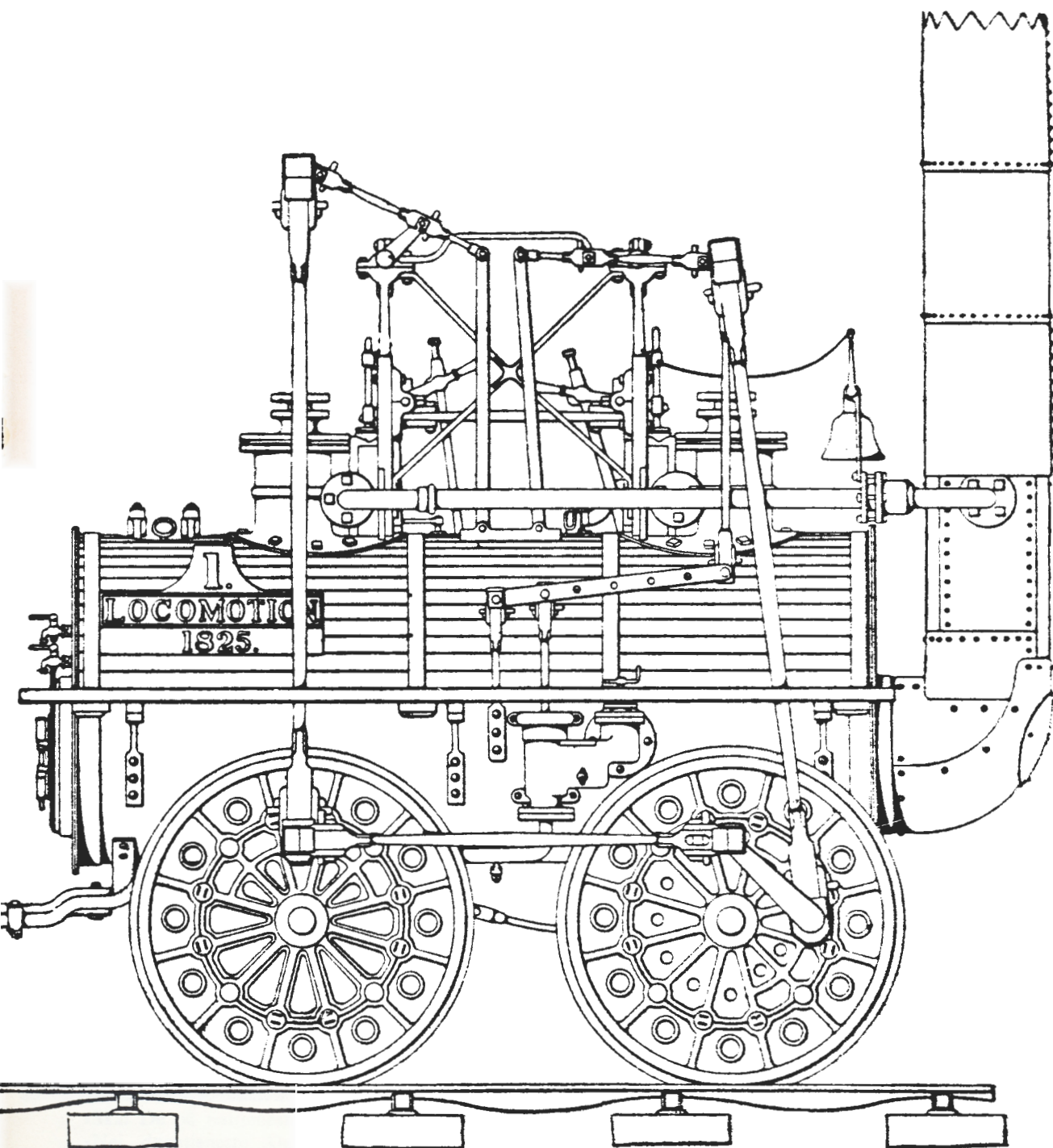
Det er ikke nogen overdrivelse, når man påstår, at damplokomotivet har bidraget mere til menneskehedens fremskridt end nogen anden opfindelse. Og selv om man i krigstider har anbragt kanoner på blokvogne og spændt et lokomotiv foran, har det i overvejende grad været en fredsmaskine.

De først kendte tegninger til en maskine, som skulle drives af damp, blev lavet af Sir Isaac Newton allerede i 1680. Men de kom aldrig længere end til tegnebordet, fordi de var forud for deres tid. De gik nemlig ud fra forestillingen om, at man kunne drive en vogn frem ved hjælp af damp, der presses ud af en tud, som var anbragt i vognens bagende.

Richard Trevithick regnes almindeligvis for den, der først gav damplokomotivet en praktisk udformning. Hans første maskine fra 1804 vejede fem tons og kunne trække vogne, der vejede fire gange så meget og opnåede en hastighed af otte kilometer i timen. Desværre eksisterer der ikke nogen autentisk illustration af maskinen fra den tid.

I de nordlige kulminedistrikter i England var der i de næste fem år mange jernværker, som

Dette lokomotiv trak toget på åbningsdagen for den første offentlige jernbane: The Stockton and Darlington Railway. Det førtes af George Stephenson og fyrbøderne var hans brødre James og Ralph. Toget bestod af direktørernes vogn »Experiment« og 30 vogne med i alt 600 passagerer samt gods. Det opnåede en fart af mere end 20 kilometer i timen. I modsætning til, hvad man almindeligvis tror, blev maskinen ikke tegnet af Stephenson, men af en formand i hans værksteder, James Kennedy. Persontog nr. 1 er blevet bevaret og opstillet på en platform ved Bank Top Stationen i Darlington. Spanden bag på kulvognen blev fyldt med glødende koks og virkede på den måde som baglygte!

Den første danske jernbane var strækningen København-Roskilde. Den indviedes 26. juni 1847. Lokomotiverne hed Odin, København, Sjælland, Danmark og Korsør. De blev leveret af Sharp Brothers i Manchester. Hertil kom 18 personvogne og nogle godsvogne. I 1856 blev banen forlænget til Korsør.

fremstillede kæmpemæssige maskiner, der kunne trække kulvogne. Det var i denne periode, at den berømte George Stephenson blev kendt som »Jernbanens Fader«. På samme tid byggede min tip-tip-oldefar i Leeds efter Trevithicks metode for Fenton, Murray and Wood de første damplokomotiver, der med held kom i handelen.

Den første offentlige, dampdrevne jernbane i verden var Stockton and Darlington Jernbane, som blev taget i brug af publikum i 1825.

Dampdriften var - for at sige det mildt - endnu noget upålidelig. Og da direktørerne for den nye banelinie, der skulle bygges mellem Liverpool og Manchester, mødtes for at finde ud af, hvilken form for drift de skulle vælge, kunne de ikke bestemme sig. De besluttede derfor at afholde en konkurrence, der fik navnet »Rainhill-prøverne«. Den fandt sted i Rainhill ved Liverpool i 1829 og blev vundet af George Stephensons »Rocket«, som uden last nåede op på en fart af 40 kilometer i timen!

I modsætning til, hvad man almindeligvis tror, var Stephensons principper ikke hans egen idé. Dampkedlen var for eksempel patenteret mindst tre gange tidligere; i hvert fald havde en vis Marc Seguin fået en sådan patenteret i Frankrig i 1827. Og den måde, lokomotivet blev trukket på, var kopieret på stedet efter Hackworths maskine, som var tilmeldt samme konkurrence. Og det var George Stephensons søn, Robert, som var den egentlige tilsynsførende, da »The Rocket« blev bygget.

Det grundlæggende system i damplokomotivet fra dengang har ændret sig meget lidt. Der har naturligvis været foretaget mærkelige eksperimenter. Man har således forsøgt med to uafhængige tvilling-kedler (benyttet på særlige skinner igennem tyve år på en strækning i Irland), maskiner, der blev opvarmede ved hjælp af hedede mursten (når de blev kolde, skaffede man nye direkte fra varmeovne), damp turbine-lokomotiver og mange andre. Men når man tænker på, at damplokomotivet allerede før 1850 kunne præstere en fart af 100 kilometer i timen, er det let at se, at den udvikling, som siden har fundet sted, er minimal.

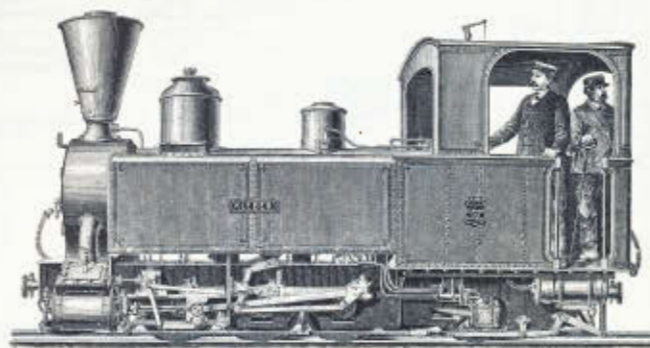
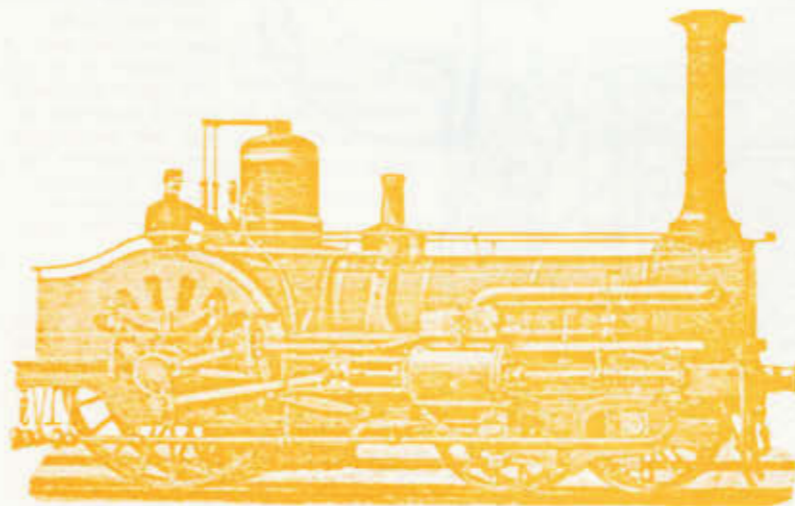
Hvis du har lyst til at vide noget om de danske jernbaners historie, skulle du aflægge et besøg i Jernbanemuseet. Det finder du oppe under loftet på Statsbanernes bygning i Sølvgade 40 i København. Der er gratis adgang, men der er kun åbent i tiden april til oktober, og kun onsdage mellem 12 og 16.

Australien kom langt efter Europa med at anlægge jernbaner. Først i 1865 kørte det første tog i Queensland. Tegningen viser denne begivenhed, der blev gentaget i 1936 ved en jernbanefest. Den oprindelige kørsel må have været meget sløvende. En samtidig skribent fortæller, at »den største fart var omkring 11 kilometer i timen, og den blev forringet med 4 %, når det gik op ad bakke ... det brændsel, som blev anvendt, var ikke beregnet til stort damptryk, da det kun bestod af små brændestykker, hovedsagelig fyr.«

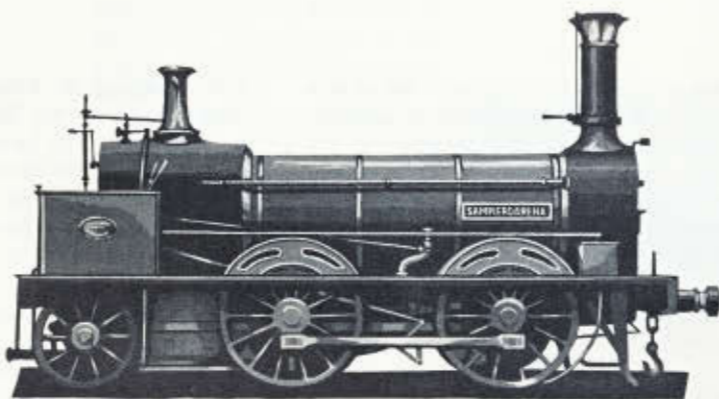
Allerede i 1866 havde de amerikanske jernbaner fået deres specielle udseende. De store afstande resulterede i større maskiner, end man byggede nogen andre steder på den tid. Den første bane fra San Francisco var San Francisco and San José Railroad, bygget i 1864. Billedet viser lokomotivet »San Mateo« kun to år efter åbningen af jernbanen. Det var en maskine af denne type, den berømte »The General«, der kørtes af James J. Andrews under den amerikanske borgerkrig, og som gav ideen til Disney-filmen »Den store lokomotiv-jagt«.

Herover: I sidste halvdel af 1800-tallet blev der over hele Europa bygget små jernbaner mellem steder, hvor det var uøkonomisk at lave baner efter en større målestok. Denne maskine »Kleber« kørte på Decauville linien på en strækning af 6 km.

Herover til venstre: Mellem 1842 og 1847 tegnede T. R. Crampton et lokomotiv med en stor varmekilde, lavt tyngdepunkt og store drivhjul. Disse var placeret bag fyrrummet, så de kunne blive så store som muligt uden at forstyrre kedelstørrelsen. De to første blev bygget for Namur og Liege Banen og havde en drivhjulsdiameter på 2,25 meter. Crampton-maskinerne blev meget populære i Frankrig og Tyskland, og indtil 1864 blev der bygget 300 af dem. Mange af dem var stadig i drift endnu i dette århundrede. Den her viste maskine hedder »Kometen«, bygget i 1854 for banerne i landskabet Baden. I 1889 opnåede en Crampton-maskine på strækningen Paris-Lyon en fart af 142 km/t.

Til venstre herfor: »Sampierdarna« blev bygget i 1854 som det første i Italien af Giovanni Ansaldo og minder i stilen om de små engelske lokomotiver. Endnu i 1906 anvendtes maskinen til rangering.

NETOP da Jeff bremse-
sede op uden for
tropslokalet, kom Pat
Patterson ud fra hu-
set og gik hen til sin
tjenestevogn, som Jeff havde
parkeret sin gamle, høje Ford
bagved.

Overbetjent Patterson hilste
med fingeren til hattens brede
skygge og slog med et bredt
smil ud med hånden mod den
antikke fordvogn.

»Du passer ham godt, Jeff,
jeg tror ikke, der findes mere
velholdt vogn i St. Eustache og
nærmeste omegn!«

»Ja, Moses bærer sin alder
godt. Han har en enkel og u-
sammensat natur. Man kan al-
tid stole på ham! – Mon dren-
gene snart er færdige med for-
beredelserne til deres good-
turn?« Jeff kastede et blik op
mod husets høje kældervinduer,
hvorfra lyset strålede ud over
sneen i forhaven.

Patterson trak ned i den røde
uniformsjakke og nikkede.

»De har regeret det meste af
eftermiddagen, siger min kone.
Brian gav sig knapt tid til at
spise, da han kom fra skole. De
er dernede alle seks. Det halve
af jeres hule er fyldt med pak-
ker. Jeg gad vide, hvad de an-
dre patruljer stiller op, for de
kan bestemt ikke være der i
øjeblikket!«

»De kan klare sig med min-
dre plads. Det er jo kun Bæ-
verpatruljen, der har jule-good-
turn på Børnehospitalet!«

»God idé den, Jeff. Det er
noget, de store slamberter går
op i med liv og sjæl. – Nå, men
jeg må se at komme af sted!«

»Skal De på nattjeneste?«

»Nej, døgn tjeneste. Det har
stået på lige siden i forgårs!«

»Bankrøverne?«

»Ja, håbløs affære. Eneste
signalement: To mænd i mørkt
overtøj. Stor, mørk vogn. Anta-
gelig Chevrolet. Havde det så
endda været sådan en som Mo-
ses der. – Nå, der har vi »Ein-
stein«, så har du følgeskab ned
i hulen, Jeff!« Patterson gik
hen til sin vogn og hilste med
hånden til den lange, ranglede
ungersvend, hvis tankefulde be-
brillede ansigt havde givet ham
øgenavnet »Einstein«.

»Davs, Steve, du er lidt sent
på den!« udbrød Jeff, »du hav-
de måske glemt pakkemødet i
aften?«

DEN GLEMTE HARMONIKA

AF ROBERT FISKER

ILLUSTRERET AF TAGE ANDERSEN

»Davs, Jeff!« Steve strøg
åndsfraværende det lyse hår fra
øjnene. »Glemt – ja – det vil
sige nej – jeg har glemt harmo-
nikaen!«

»Harmonikaen!« – Jeff så
overrasket på Steve, mens de
fulgte hen til huset, »jamen,
så må du hellere smutte hjem
efter den, så den ligger parat
til i morgen i lokalet!«

»Jeg har været hjemme efter
den!« kom det besværet fra
Steve.

»Og så glemte du, hvad det
var, du tog hjem efter!« lo Jeff.

»Næh – nej – jeg har glemt
den ude i hytten – ude ved Bæ-
versøen!« kom det forpint, »jeg
kom i tanken om det, da jeg
ledte efter den hjemme. Vi var
et par stykker derude i sidste
week-end – og så – så!«

I det samme lukkede de sig
ind i kælderen og gik gennem
gangen hen til døren ind til de
kælderværelser, som Brians far
havde givet troppen lov til at
bruge som mødelokale, siden

troppen for et par måneder si-
den havde mistet sit gamle
tropslokale, en hytte, der uhel-
digvis lå et sted, hvor forstads-
kommunens vejvæsen skulle ha-
ve ført en vej igennem. Hytten
blev revet ned måneden efter og
lå nu som en dyng brædder og
stolper i Jeffs baghave, mens
inventaret var opmagasinert
rundt om hos forskellige trops-
medlemmer.

»Davs, Jeff! – Har du Moses
klar til turen i morgen?« Brian
så op fra arbejdet med at bin-
de snor om en lille pakke, der
hele tiden var ved at blive bor-
te i hans store næver.

Hele kælderværelset flød med
papir, træuld og papkasser plus
alt det legetøj, som patruljen
havde samlet sammen siden i
sommer. Brian og Dave stod
ved et bord midt i værelset og
pakkede. Peter, Billy og Dick
sorterede legetøj og kasserede,
hvad de ikke fandt godt nok til
børnene på St. Josefs Børnehos-
pital og Sanatorium.

»Hej, Einstein!« råbte Dick,
da Steve dukkede frem bag
Jeffs ryg, »hvor har du harmo-
nikassen. Har du glemt, at det
var den, vi sendte dig hjem ef-
ter?«

»Ja, hvor er harmonikaen?«
spurgte Brian og stirrede anklag-
gende på Steve. Hele patruljen
indstillede arbejdet, og fem par
øjne hvilede spørgende og an-
klagende på Steve, der blinkede
nervøst med øjnene bag de sto-
re brilleglas.

»Den er ude i hytten!« sva-
rede Jeff på Steves vegne.

»Ude – ved Bæversøen – ude
ved –!« Brian rev sig fortvivlet i
sine ildrøde lokker, »og vi skal
bruge den i morgen. Hvad er
vores jule-goodturn uden Ein-
steins håndorgel?«

»Tag det roligt, Bamse, tag
det roligt!« udbrød Jeff, »selv-
følgelig må vi have fat i Steves
harmonika. Er her to raske
mænd, som vil køre med mig ud
til hytten nu og råde bod på
Steves glemsomhed?«

»Vil du køre - i aften?« Brian stirrede vantro på sin tropsfører, »vil - vil - du virkelig køre i aften. Små tyve miles i sne og frost - næsten fyrre miles frem og tilbage -!«

»Du kan regne med mig!« råbte Bamse, og inden han fik talt færdig, havde alle de andre også meldt sig.

»Jeg tager Bamse og Brian.« Jeff tog Steve i armen, »og så dig, selvfølgelig. I andre kan gøre pakkerne færdige imens. Vi er nok tilbage om et par timer eller tre!«

En halv time senere var Moses på vej ud ad vejen mod Greenville. Så lang tid de kørte på hovedvejen, var det ingen sag. Den var ryddet for sne og god og fremkommelig. Værre blev det, da de drejede ind ad bivejene mod skovstrækningerne omkring Bæversøen. Her var sneen kun ryddet nødtørftigt og nogle steder endda næppe det.

»Turistvejen gennem skoven er ikke så slem,« udbrød Jeff og dampede løs på sin pibe, »og når vi først til Søvejen, klarer vi nok også det sidste stykke!«

»Og broen over Ørredbækken?« bemærkede Bamse.

»Vi kører ikke over broen, Bamse. Vi vender Moses på det åbne stykke ved broen, og lader den stå der, og så tager vi det sidste stykke til fods. - Hov, hvad er nu det derhenne?«

»Det er en bil!« udbrød Steve.

»Det er det spilleme også!«

udbrød Brian, »hvad skulle vi have gjort uden den skarpsindige Einstein. - Jamen - jeg synes, jeg skulle kende den vogn. - Spilleme ja, det er mister Patterson, himself!«

Brians far sad sammen med en anden betjent på hug ved patruljevognens højre forhjul. Han rejste sig, da Jeff standsede op.

»Er der noget galt?« Brian sprang ud og gik hen til sin far.

»Om der er!« brummede Patterson og stirrede meget mellemfornøjet på sin søn, »værkstedet har sendt os af sted uden reservehjul, og nu hænger vi her på en flad forring! - Hvad laver I herude i den jubeloliding på denne tid af døgnet?«

»Vi skal ud efter Einsteins harmonika i hytten!« svarede Jeff, »er der noget, vi kan hjælpe med?«

»Nej, ellers tak. Vi har kaldt assistance over radioen. De må snart være her!«

»Nå, men så ruller vi videre. Hop ind, Brian!« Jeff koblede til, og Moses krøb larmende uden om den strandede patruljevogn og rullede tappert videre ad den snedækte vej.

»Land forude!«

»Vi lægger bi her, kaptajn!« mumlede Brian, da Jeff manøvrerede Moses rundt og standsede motoren.

»Nu har vi vel husket nøglen til hytten!« udbrød Brian, da de traskede over broen over Ørredbækken.

»Bare rolig!« svarede Jeff,

»jeg har den i lommen. - Der er alligevel faldet en del sne i går. Det er drøjt at trampe i!«

Bamse, der gik forrest, standsede pludselig op og stak næsen i vejret, drejede hovedet fra side til side og snøftede.

»Hvad er der, Bamse? - Har du fået snue?« Brian ville have sagt mere, men Jeff afbrød ham.

»Der lugter af brænderøg!«

»Nemlig!« Bamse gik videre, »og lugten kommer fra den kant, hvor hytten ligger!« I det samme kom de ud på rydnin-gen, hvor hytten lå. De kunne se den tegne sig mørkt mod sneen.

De standsede alle fire på én gang og stirrede vantro på det syn, som den stærke lysstråle fra Bamses stavlygte afslørede. Op fra hyttens store, murede skorsten steg en bølgende sky af hvid brænderøg.

»Du skulle vel ikke have glemt at slukke for pejsen, da du var her sidst, Einstein!« brummede Bamse.

»Nej, nej - da vi forlod hytten, var alt slukket og lukket!« bedyrede Steve.

»Pejsen kan heller ikke brænde i fire døgn uden at blive forsynet med mere brænde!« Jeff begyndte langsomt at gå over lysningen hen mod hytten. »Det kan vel ikke være nogle vagabonder, der er brudt ind i hytten?«

»Der - der er lys derinde!« udbrød Steve med hæs stemme, »se, der siver lys ud ved skodden i gavlen!« Han satte i løb

gennem sneen helt hen til hytten. Takket være sin formidable længde kunne han uden vanskelighed nå at sætte øjet til revnen i skodden. Han stod et øjeblik, så vendte han sig mod de andre, der nu også var nået hen til hytten.

»Der er to mænd derinde!« hviskede han, »den ene ligger på nogle tæpper foran pejsen. Den anden sidder ved bordet og ryger og læser. De har tændt petroleumslampen, og der er stort bål i pejsen. De har godt med fyr på, for de er begge i skjortærmer!«

»Kom, lad os komme ind og få en forklaring på dette her!« Jeff vendte sig for at gå hen til hyttens indgang, men Steve greb ham i armen.

»Pas på, Jeff. - Ham, der læser, har en pistol liggende ved bordet!«

»Det stemmer!« bekræftede Bamse, der ved at stå på tæerne havde kunnet nå at kigge ind i hytten, »de ser ikke særlig for-handlingsvenlige ud nogen af dem!«

»Der er to,« udbrød Brian og slog smæld med fingrene, »det skulle vel ikke være -!«

»- Fyrene fra *Continental Banken* - du siger noget!« Jeff greb Brian i armen, »af sted med dig, alt hvad du kan. Se, om du kan få fat i din far, inden han får det reservehjul - vi andre bliver her og venter så længe!«

Steve havde igen sat øjet til revnen i skodden.

Manden, der lå foran pejsen, rejste sig op i siddende stilling og gned prøvende på sin højre ankel. Han skar nogle fæle grimasser og sagde et eller andet til manden ved bordet. Den sidste nikkede, lagde seriebladet, han sad med, og rejste sig fra sin plads. Steve kunne se på deres ansigtsudtryk, at det ikke var nogen ligefrem venskabelig passiar, de førte. Manden på gulvet tog en stump brød ud af papiret og holdt den anklagende op mod den anden, der strøg sig om den skæggede hage, trak på skuldrene og pegede på den liggende mands fod. Manden på gulvet forsøgte at rejse sig, men opgav i siddende stilling med ansigtet fortrukket i smerte.

Steve tog øjet fra revnen i skodden og ville fortælle de an-

dre, hvad han havde set. Bamse og Jeff var der ikke. Han så sig rådvild om og lyste på sneen med sin lygte. Sporene i sneen var forvirrende og mange. Han ville netop til at gå rundt om hytten for at lede efter kammeraterne, da Bamse dukkede op med sin lygte. Lige bag Bamse kom Jeff.

»Hvor har I været?«

»Rundt om hytten!« hviskede Jeff. »De er sluppet ind ad bagdøren ind til køjerummet. Den er brudt op. Hovedindgangen har de ikke forsøgt sig med. Bare Brian når ud til vejen, inden Patterson kører!«

»Der er noget i vejen med den enes fod!« fortalte Steve, »han kan i alt fald ikke forlade hytten. Det ser ud til, at de ikke har proviant. De er ret desperate at se på begge to!«

Bamse, der imens havde taget et kik ind i hytten, vendte sig pludselig om og hviskede højt.

»Den ene tager sin jakke og frakke på nu. Han stak pistolen i lommen. Om lidt har vi ham herude!«

»Så må vi gemme os!« Jeff slukkede sin lygte.

»Ja, men han kan se sporene i sneen!« udbrød Steve og slukkede også sin lygte.

»Ikke uden lygte!«

»Han har lygte med!« Bamse slukkede nu også sin lygte, »bare han nu ikke møder Brian. Han kan se ud til at ville gøre hvad som helst, og han er bevæbnet! - En af os må stikke tilbage og advare Brian!«

»Det er for sent. Der har vi ham!« hviskede Jeff og trak de andre med sig tæt ind til gavlen af hytten. Selv stod han ved gavlens hjørne og holdt øje med lyskeglen fra mandens lommelygte.

»Han kommer her henad nu. Han har opdaget sporene i sneen!«

»Lad os smutte over til kanoskuret!« hviskede nu Bamse, »- kom! Jeg kender vejen i blinde!«

Skuret, der rummede den gamle kano, lå et stenkast fra hytten. Det tog dem ikke mange sekunder at slippe derover. I mørket var de nær løbet lige ind mod skuret. Først i sidste øjeblik fik Bamse forhindret det. Dækket af kanoskuret kunne de holde øje med hytten, og

næppe havde de fået dukket sig bag det lave skur, før manden med lygten dukkede op ved gavlen.

Han stod lidt stille og lod lyset fra lygten svinge hid og did hen over sneen. De kunne høre ham mumle højt for sig selv, men de kunne ikke opfatte, hvad han sagde. Det var tydeligt, at de mange fodspor i alle mulige retninger foruroligede og forvirrede ham. Pludselig slukkede han lygten.

Jeff greb Bamse i armen og

hviskede med munden helt ind til Bamses øre.

»Der har vi Brian. - Der er to lygter. Han har nået det! - Men hvis fyren der bruger sin skyder, er både Brian og den anden prisgivet!«

»Kan du se ham, nu, han har slukket lygten?«

»Ja, han bliver stående!«

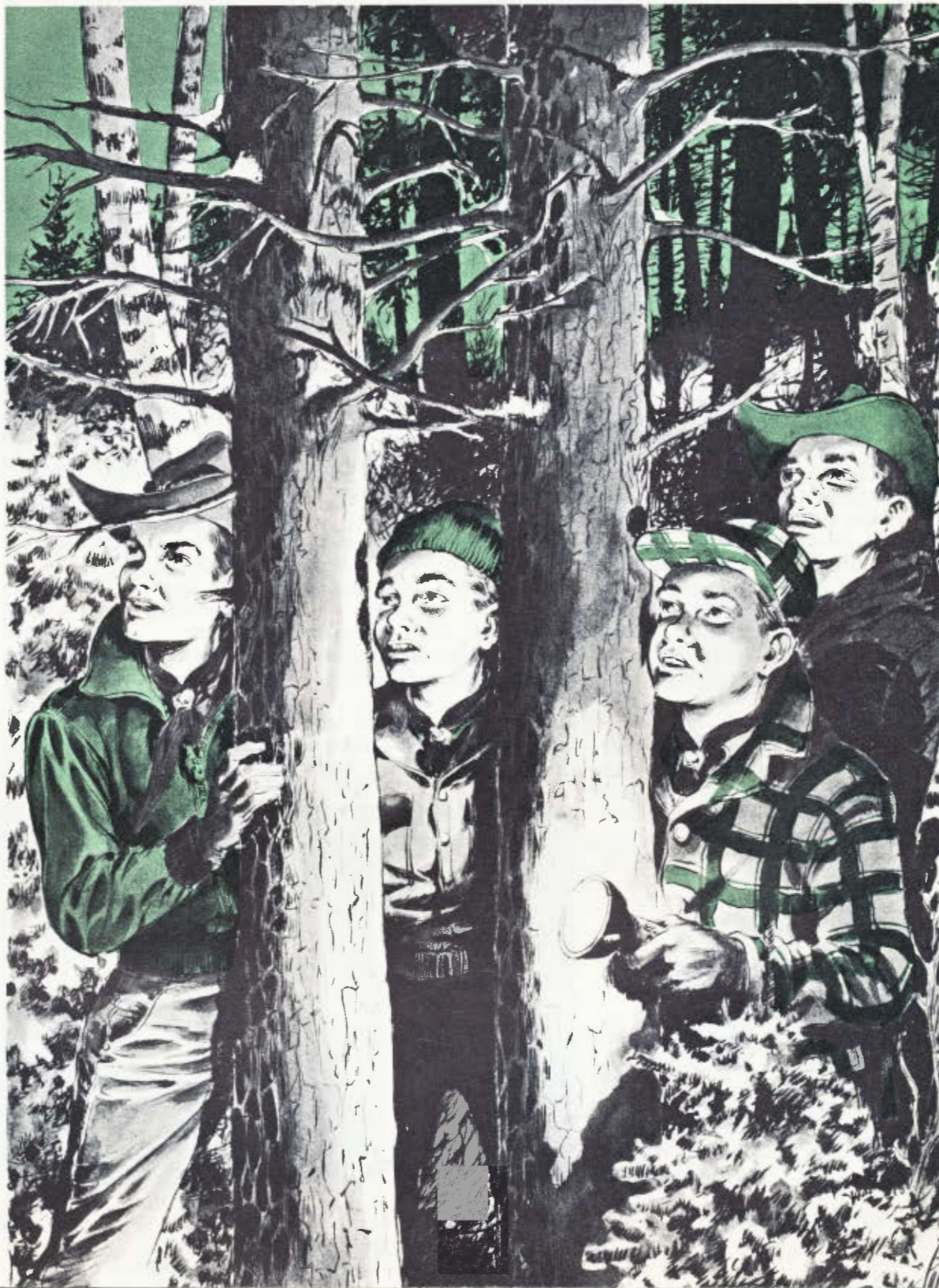
»Nej, nu løber han tilbage langs gavlen. Se, han tænder lygten igen. Han løber ind i hytten, du! - Kom, vi må se, hvad han har i sinde. Steve, du må

morse til Brian, at de skal slukke deres lygter! - Kom med mig, Bamse!«

Jeff og Bamse løb over til gavlen af hytten, mens Steve begyndte at morse med sin lygte.

Bamse pressede øjet mod revnen i skodden og refererede, hvad han så.

»Nu kommer han ind i pejsestuen. Ham på gulvet har rejst sig på albuen. Den anden snupper en sort taske fra bænken i hjørnet. Fyren på gulvet prøver på at rejse sig!«

En B-P anekdote
tegnet og fortalt af
Baden Powell selv

HVORDAN MAN FANGER EN FLODHEST

Der var engang en flodhest, som brød ud af buret i Zoologisk Have. Det var heldigvis tidligt om morgenen, før der kom gæster. Men opsynsmændene anede ikke, hvordan de skulle få den tilbage i buret. De prøvede at lokke den med masser af duftende høj; men den åd bare høet og luntede uforstyrret videre.

Hvad skulle de gøre? – Så fik direktøren en strålende idé. Han kom i tanker om, at Obash – det hed flodhesten – ikke kunne døje en af dyrepasserne ved navn Scott. Den plejede at fare hen imod ham, så snart han viste sig.

Direktøren sendte derfor bud efter Scott, stak ham en tikrøneseddel i hånden og sagde: »Nu går De hen, så Obash kan se Dem, og når

den løber efter Dem, tager De benene på nakken og sætter kurs mod buret – og forsvinder ud af det gennem den anden dør.«

Scott, som var en rigtig sportsmand, var straks parat. Han gik hen mod dyret og råbte: »Nå, du gamle grimrian, kom du bare an!«

Obash kiggede op fra sit måltid, og da den så, hvem det var, tabte den det høj, den havde i flaben, drejede sig en halv omgang – og gik mod Scott for full speed.

Scott var hurtig i vendingen. Den vilde jagt gik lige i retning af Obash's bur, og det lykkedes Scott at smække den anden dør i, lige idet den kæmpemæssige flodhest tørnede mod tremmerne.

»Kom, hurtigt, Bamse. Han må ikke slippe ud af huset igen. Vi må holde bagdøren. Hovedindgangen er låst. Den kan han ikke slippe ud af!« Jeff var allerede på vej om til bagdøren. Den stod på klem. De skubbede den til og holdt den. Der blev skubbet hårdt på den indefra. De kunne høre en høj banden og skælden. Pludselig lød der et skud, og splinter af træ fra døren fløj dem om ørerne. Endnu et skud gik gennem døren, men da var de begge sprunget bort og krøbet i dækning bag den store vandtønde.

Døren blev skubbet op. Lyset fra en lommelygte viftede over sneen. Så lød igen et skud, men denne gang ude fra mørket omkring hytten. Manden i døren udstødte et hæst råb og trak sig tilbage ind i hytten.

Få minutter efter lød Pattersons stemme gennem mørket.

»Kom så ud med jer. I er omringet. Lad være med at lave kunster, det lønner sig ikke!«

Han fik ikke noget svar, og på trods af, at han i den følgende halve time gentog sin opfordring, fik han intet svar fra de to mænd inde i hytten.

Små to timer senere ankom den forstærkning, som var blevet tilkaldt over patruljevognens

radio, og Patterson lagde en kæde af bevæbnede betjente rundt om hytten.

»Det kan godt trække ud, dette her!« forklarede Patterson, »I må hellere køre hjem, Jeff. Resten skal vi nok tage os af!«

»Jamen – jamen – harmonikaen!« stammede Steve, »harmonikaen ligger i en af køjerne derinde!«

»Bare rolig, Einstein!« brummede Patterson, »jeg skal egenhændigt tage den med hjem.«

Den næste dag blev den mest bevægede i troppens historie. De to mænd i hytten havde

først givet op hen under morgenen. Det var et hold trætte og forkomne betjente, der vendte tilbage fra Bæversøen, men de havde både bankrøverne og deres rov med sig, og overbetjent Patterson afleverede personligt Steves harmonika til Brian, der også fik referatet af nattens begivenheder.

De to røvere var kørt i grøften med deres vogn i svinget lige på den anden side af det sted, hvor vejen til Bæversøen mundede ud i Turistvejen. Den ene af dem var kommet til skade med sin fod, og den anden, som var kendt med området, havde hjulpet ham gennem sko-

ven til hytten ved Bæversøen, hvor de havde haft til hensigt at skjule sig, til de uden for stor risiko kunne slippe væk fra egnen.

Den forulykkede vogn var blevet dækket til af det kraftige snefald samme nat. Derfor havde ingen bemærket den.

Journalister og fotografer var på færde dagen lang, og næste dag var de fleste aviser forsynet med et billede af Moses fyldt med gaver og spejdere og med Steve og hans harmonika på køleren, alle sammen på vej til deres hidtil mest vellykkede jule-goodturn.

Da de vendte hjem fra St. Josefs Børnehospital, blev de modtaget af overbetjent Patterson og en herre, de ikke kendte.

»Dette er mr. James Milton, direktør for Continental Banken. Vi har sludret lidt sammen og har besluttet os til vores egen lille jule-goodturn!« forklarede Pat Patterson med et lille smil på sit røde, vejrbidte ansigt.

Direktøren rettede lidt på sine store hornbriller og rakte Jeff en stor, gul konvolut.

»Jeg har fået en hel del at vide af overbetjent Patterson om jer og jeres trop. Jeg havde et lille møde med bankens bestyrelse i formiddag, og vi blev enige om at overdrage jer en grund nede ved floden, hvor I kan genopbygge jeres tropshytte –!« Den pæne mr. Milton sagde vistnok en hel del flere pæne ting, men det opfattede ingen af spejderne, og skulle der have været nogen, som hørte dem, glemte de dem hurtigt og grundigt under den vilde krigsdans, patruljen bagefter opførte omkring den lykkeligt smilende Steve og hans harmonika.

Når du forbinder punkterne på tegningen på næste side, finder du illustrationerne til seks af nedenstående gamle ordsprog.

1. Havde katten vinger, da måtte alle fugle dø.
2. I mangel af nattergale hjælper man sig med ugler.
3. Dersom skægget gjaldt, kunne gedebukken præke.
4. Kloge høns gør også i nældeerne.
5. Hver fugl synger med sit næb.
6. Den høne, der ikke kan tie, mister sine æg.
7. Katten vil nok have fisken, men den vil ikke væde kloen.
8. En kat har lov til at se på en konge.
9. Jeg tror, jeg vil blive her lidt endnu, sagde ræven, den sad fast i saksen.
10. De er sure, sagde ræven om rønnebærrene, den kunne ikke nå dem.
11. Bedre er et æg i dag, end en høne i morgen.
12. Det smager dog af fugl, sagde kællingen, hun kogte suppe på den gren, hvor skaden havde siddet.

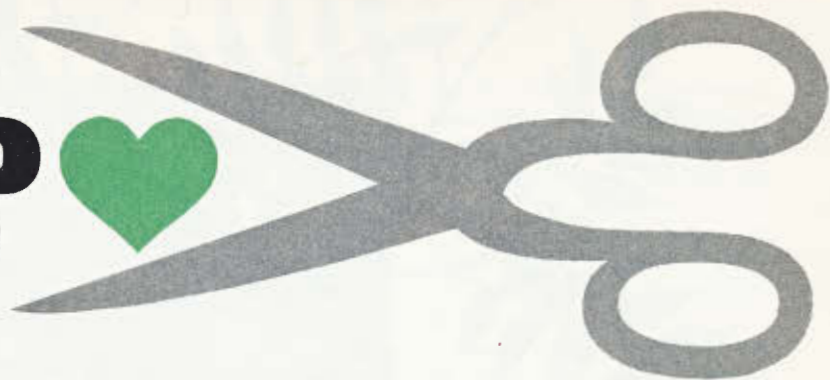

TEGNET AF THORA LUND

JULEKLIP

af INGELIL WIE

Så er det tid at klimpre julesange, klaske julekager og klippe julepynt. Det er det sidste, vi skal snakke om nu. Før vi begynder, har vi samlet om os redskaber og materialer: en saks, hobbylim, klæbestrimler (røde og helst lærredsklæbestrimmel), en blyant, en knappenål og en rulle tråd, samt et ark tyndt hvidt karton, en avis, glanspapir i klare, rene farver, rødt, grønt, to farver blå, gult, evt. lyserødt til nissekinder og dejligt blankt skinnende guldpir.

Kransen er en glædelig-jul-krans, og den ser godt ud på en dør. Diameteren, den store, er på ca. 35 cm, bredden af kransen er ca. 10 cm. Læg mærke til, at der er fire centre, hvorved man opnår en smule spændt form. På kartonen klistres guldpir som bund. De enkle hjerter er røde, de dobbelte lyseblå og mørkeblå, bladene grønne naturligvis og fuglene røde og blå. Til sidst sætter vi en hank på af den røde klæbestrimmel.

Familien Nisse finder vi diagram til på den næste side. Den har »skelet« af hvidt karton, der overklistres med rødt glanspapir. Ansigterne er af hvidt glanspapir. Det er en glad familie, og det sørger vi for ved at klippe glade smil af det røde glanspapir. Fader Nisse har fået nye vanter med hjerter på, og dem er han så glad ved, at han beholder dem på, og nisseungen har sin kat med til gilde, den er gul med lyserøde striber, og i anledning af festen har den guldbånd om halsen. Nisses kabelonen kan hæftes sammen, syes sammen eller klistres. Toppen er tynde papirstrimler glattet efter med saksen, så de krøller. Nisserne kan hænge eller stå, som man måtte ønske, og det bliver de ikke trætte af, for det bliver nisser aldrig.

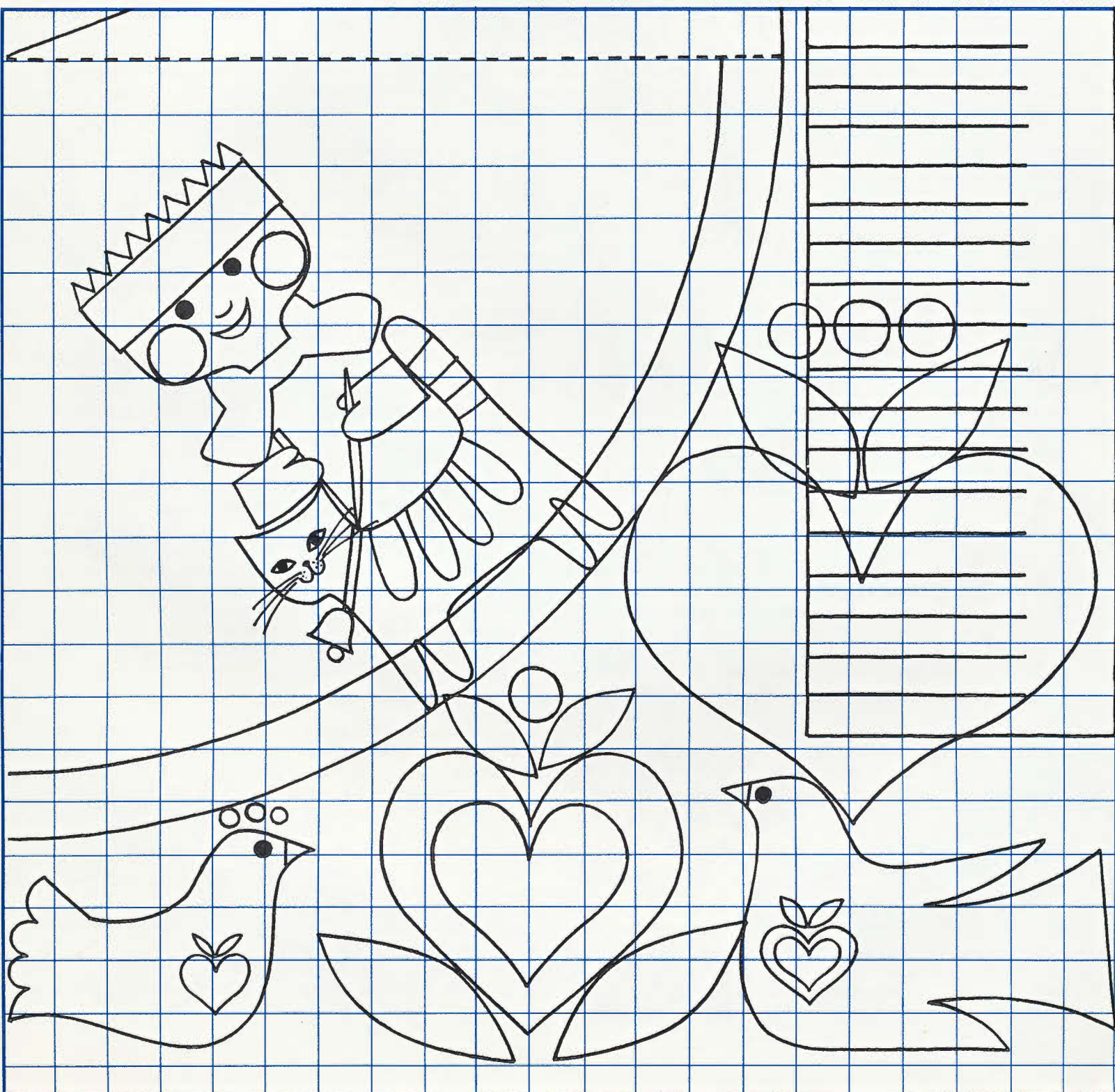

Julestrømpen er lavet af avisen fra i går, og den er ca. 45 cm lang. Den er tre avissider tyk og klistres sammen med lærredsklæbestrimmel. Man kan dekorere sin strømpe i de farver, man holder mest af, og så skal den nok blive pæn! Og så kan man bruge den til mange ting: man kan samle juleposten i den, eller man kan juleaften samle gode pæne gavebånd i den (af den slags, der er alt for gode til at smide væk - og som man alligevel ikke kan finde, når man senere på året vil bruge dem igen!).

Der er så mange fine og smukke (og dyre) julekort i handelen nu om dage. Men man holder jo mest af de hjemmelavede med mange gode og hyggelige ønsker samt klister bagved! Til vore bedste venner laver vi derfor kortene selv. Det ene kort her er hvidt med rød kant og blå kissemissesfugle blandt røde hjerter. Det andet har guld-papir klistret på karton, og midt i et stort rødt hjerte ønsker fugle, som bærer hjerterne udenpå af bare glæde, hinanden: god jul, du!

DET · VAR · MUSEN · DER · BEGYNDTE

EN · FORTÆLLING · FRA · AFRIKA · AF ·

GURLI · VIBE · JENSEN
ILLUSTRERET · AF ·
THORA · LUND

Der var engang en slange. En venlig slange. Den boede ude i Afrika i det tredje hul, når man kom fra kostskolen og var på vej ned til vandhullet. Den havde ikke været hos tandlægen, men den havde ingen gifttænder. Det var noget, Gud havde bestemt.

Henne om hjørnet bag grisehuset boede en hjort med fugtige øjne og forkølet næse. Den snøvelede, når den talte, men det lød så kønt, fordi den så ud til at græde, så det var en heldig hjort.

Inde i skoven boede der en kat. Den var blank i pelsen og havde anlæg for sladder. Det får man let, når man hele dagen lytter til menneskenes snak.

Ovre hos missionæren boede der en hund. Den hed Lakrids, men skulle man sælge den, måtte det blive som affaldslakrids, for den var meget forkert sat sammen. Den troede imidlertid, den var særpræget, så det levede den højt på. Foruden at være sort og hedde Lakrids kunne den også

sige rim, så den var en ualmindelig hund helt igennem!

Oppe i kirken, dér, hvor tagspæret møder en af palmestammerne, boede der et firben. Det havde hverken navn eller hale. Det sidste kom af, at det altid var forskrækket. Det får firben til at tabe halen. Hver søndag, når folk sang i kirken, fik det et chok og tabte det, der var vokset ud siden sidste søndag.

På skolen derude i Afrika boede der en masse børn. De var

brune - hele bundtet. Undtagen inde i hænderne og under fødderne, dér var de hvide, ligesom I er... for det meste! Alle havde de sorte krøller og spiste grød to gange om dagen. Det kunne de bedre lide end bøv. I det hele taget må man sige, de var født spejdere. De kunne alle slå et råbåndsknob, tænde et bål og lide grød for resten. Det med råbåndsknabet kom af, det var den eneste måde at få en musehale til at sidde fast i bæltet på,

så man ikke tabte den dejlige uldne grå mus, som lige var fanget. Den skulle smage godt imellem grødmåltiderne! Det tænkte Bokti også. Bokti er navnet på en pige. Det lyder, som når man sætter tænderne i en kokosbolle, ikke? Havde man været menneskeæder, så havde hun været fristende. Hun var rund, sød og smilende. Nu kan man sige så meget om missionærer, men menneskeædere det er de nu ikke. Af den grund blev Bokti

ikke henkogt, men derimod advaret! På grund af det med musen. »Du må gerne spise den,« sagde missionæren, »men du må love mig ikke at stege den inde i sovesalen.«

Nu var denne missionær lærerinde, og den slags mennesker snakker så kolossalt, så Bokti måtte stå og høre en lang prædiken om, hvor farligt det var med bål i en sovesal, der havde stråtag, for hvis nu gnisterne fløj op i taget o. s. v., o. s. v. Bokti lod, som om hun hørte efter, men hun tænkte på musen.

Katten lå på kornbeholderen og lyttede til det hele. Den undrede sig over alle de mange ord, men mere over, hvordan Bokti havde fået fat i den mus, som skulle være gået i dens egen mave. Den blev så filosofisk af at tænke på fordelene ved, at den

havde fanget musen, at den ikke kunne holde ud at ligge stille længere. Den sprang lige på hovedet ned i sin egen skygge og løb ud til slangen for at prale.

Slangen var ikke hjemme. Som jeg fortalte jer, den var en venlig slange. Der var en pige, som var kommet forbi den med en tung spand vand på hovedet. Hun havde taget den op og rullet den sammen og lagt den oven på sit hoved, så den kunne ligge som en hæklet sofapude på sort

plys og skåne hendes hovede. Det fandt den sig roligt i. Så røg katten ned til hjorten, men den fik nervøse trækninger i bagbenet, da den hørte om den ildebrand, missionæren havde advaret imod. Den vidste nok, hvad ild betød. Havde den måske ikke mistet sin yndlingskusine sidste

pisk, typisk«, sagde den, »altid bruger de munden...«, og så cirkledede den med øjnene, »hvis de ikke snakkede så meget, havde jeg haft hale i dag.«

Det var omsider aften. Landsbyen fik nye lyde. Mændene kom hjem fra markerne eller fra floden. Konerne malede kornet til mel, og Lille sorte Sambo sagde bøvs bag på mors ryg og puttede sig i bomuldsklædet. Bålene lyste på bopladserne, og sengene blev rullet ud. Det var bare en stråmåtte, som lå på gulvet i de runde lerhytter. På skolen havde de store læst lektier, og de små leget – og Bokti havde drømt om musesteg. Hun tænkte blandt andet på, at hun var tvunget til at dele med en anden, hvis hun stegte den, mens de endnu var oppe. Heraf kan man jo snart regne

de sig til at flyve opefter. Måske den troede, den var en stjerne. Men hvis den troede det, blev den brat standset af stråtaget – og så brændte sovesalstaget!

Katten var den første, som så det. Den løb ud til slangen, som åbnede sine tandløse kæber

net så ordene: »Fred på jorden«, der stod skrevet på klokken, blive til lange meningsløse streger med en stor kat ind imellem, der råbte op til den, at der var sket noget. Hvad det var, fik den ikke fat på, for når man er søsyg og læser fred-på-jorden på hovedet, så er man ligesom ligeglad med, om der er sket et og andet.

Omsider kom den nye dag. Taget var brændt af sovesalen. Bokti havde bekendt, efter at hun dog først havde forsikret missionæren om, at hun og Bokti elskede hinanden helt fabelagtigt meget. Det fik missionæren til at smile lidt i det ene hjørne af munden, der ellers havde været så alvorlig om natten. Da Lakrids så det smil, gøede den: »Glad-mad« - og vidste, at et kødben var inden for

tørtid? Når tørtiden var på sit højeste, så kom ilden. Afrikanerne satte ild på savannen, og dyrene løb ud af deres skjul, men derude i det, de troede var friheden, kom afrikanerne ridende med deres spyd i hånden, og så gik jagten ind. Fordi hjorten kun tænkte på sig selv, gad katten ikke snakke med den, men løb tilbage omkring grisehuset. Den standsede ikke ved grisene. Den havde også hørt noget om ikke at kaste perler for svin! Det var

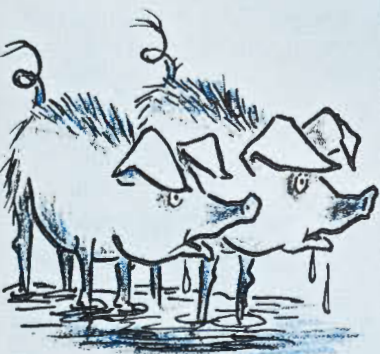
ud, hun endnu ikke havde aflagt spejderløftet! Da børnene bad aftenbøn sammen og kom til ordene: »Giv os i dag vort daglige brød«, var Bokti næsten villig til at dele med tykke Doris, men så blev der sagt amen, og så bestemte hun sig om – desværre.

Da kammeraterne sov, tændte Bokti et bål på sovesalsgulvet – bare et lille et. Det er det eneste, jeg ved om det. Jeg ved ikke, hvorfor en gnist beslutte-

og smilede bredt og sagde, at hvis det brændte, så måtte den hellere gå længere ned i jorden, »for det er nok med varme om dagen, ha-ha!« – Videre til hjorten. Katten fik bare sagt »ilde-«, så sprang den af sted dybere ind i skoven. Grisene sov med krølle på halen, så katten indså, at de aldrig ville fatte alvoren, men Lakrids? Lakrids var hjemme og havde lige gjort et rim færdigt, men da den hørte om ilden, blev den omgæn-

rækkevidde. Slangen kom op af jorden igen og lå i græsset og tænkte på ingenting udover det at være venlig. Hjorten havde tårer i øjnene og under næsen og var bare rørt. Grisene sagde øf-øf to gange i træk uden at få åndenød. Det var deres morgenøvelse. Firbenet havde hovedpine. Den eneste, der virkelig tænkte, var katten, for som den selv sagde: »Havde jeg fået musen fra begyndelsen, var der intet sket.«

ikke, fordi den forstod, hvad det betød, men den kunne simpelt hen ikke bære at tale med nogen, der smaskede og bare sagde øf. Lakrids var heller ikke hjemme. Han var ude og synge popsange for en gul byhund, der elskede hans sange om »vov-rov« ... og så opgav katten også den. Nu var der bare firbenet tilbage. Her fandt katten interesse. Det gjorde især indtryk på firbenet, da den hørte om de mange ord, missionæren havde brugt. »Ty-

de til stanglakrids og var dermed hård og stærk. Den blev på sin post og vækkede missionæren med »Ild-vild«, for rime måtte den, om så hele verden brændte. Katten var ikke poetisk anlagt, så den var allerede på vej til firbenet. Firbenet sad på klokken i tårnet og sov med åbne øjne. Det fik den nu ikke lov til ret længe, for klokken, den sad på, blev også brugt som brandklokke. Den begyndte at vippe og gynte, og firbe-

TRÅDEN OVENFRA

EN LIGNELSE af JOHANNES JØRGENSEN

Det var en skøn septembermorgen. Alle enge glimtede af dug, og gennem luften sejlede den flyvende sommers silkeskinnende tråde. Langt fra kom de, langt hen drev de.

En af disse tråde strandede i toppen af et træ, og luftskipperen, en lille gul- og sortbroget edderkop, forlod sit lette fartøj og betrådte løvets fastere grund.

Men stedet behagede den ikke rigtig, og med en rask beslutning spandt den sig en ny tråd og firedes sig lige ned i en stor tjørnehæk.

Her var der nok af strittende skud og kviste, hvorimellem et net kunne udspindes. Og edderkoppen gav sig til arbejdet, idet den lod tråden ovenfra, ad hvilken den var kommet ned, bære nettets øverste hjørne.

Det blev et stort, smukt væv. Og der kom noget særligt over det, derved at det ligesom stod ret op i den tomme luft, uden at man kunne se, hvad der bar dets øverste rand. Thi der skal gode øjne til for at opdage sådan en lille, fin edderkoppetråd.

Dage kom, dage gik. Det begyndte at blive småt med fluefangsten, og edderkoppen måtte spinde sit net større, så det kunne favne videre, fange mere. Og takket være tråden ovenfra, lyk-

kedes denne udvidelse over al forventning. Edderkoppen byggede sit væv højere og højere op i luften og mere og mere ud til siderne. Nettet spændte over hele hækens bredde, og når det i de våde oktobermorgener hang fuldt af funkende dråber, var det at se som et perlestukket slør.

Edderkoppen var stolt af sit værk. Den var ikke længere den lille tingest, der var kommet sejlene på et spind gennem luften uden en skilling i lommen - så at sige - og uden anden formue end sine spindekirtler. Den var

nu en stor, svær, velstående edderkop og havde det største net langs hele hækken.

En morgen vågnede den i usædvanlig dårligt humør. Den havde frosset lidt om natten, og nu var der ikke et solglimt at øjne, og ikke en flue summede gennem luften. Sulten og ledig sad edderkoppen hele den lange, grå efterårsdag.

For at slå tiden ihjel begyndte den en rundgang i sit net for at se, om det ikke trængte til at bødes her og der. Den rykkede i alle trådene for at mærke, om

de var godt fæstnede. Men skønt den ingen fejl fandt, vedblev den dog at være utålelig gnaven.

I vævets yderste udkant kom den så til en tråd, som den lige med ét syntes, den ikke kendte. Alle de andre gik enten derhen eller didhen - edderkoppen vidste hver kvist, de var gjort fast ved. Men denne ganske ubegribelige tråd gik *ingen steder* hen - det vil sige, den løb lige ret op i luften.

Edderkoppen rejste sig på bagbenene og kiggede opad med sine mange øjne. Men den kunne ikke se, hvor tråden gik hen. Den så ud, som den førte lige op i skyerne.

Edderkoppen blev mere og mere ærgerlig, jo længere den sad og stirrede til ingen nytte. Den huskede slet ikke mere, at den selv en gang på en klar septemberdag var kommet ned ad denne tråd. Den huskede heller ikke, hvor stor nytte netop denne tråd havde ydet, da vævet skulle bygges og udvides.

Edderkoppen havde glemt det alt sammen - den så blot, at her var der en dum, unyttig tråd, som ingen rimelige steder gik hen, men bare op i den tomme luft...

»Væk med dig,« sagde edderkoppen, og i et eneste bid knækkede den tråden midt over.

I det samme gav vævet efter - hele det kunstfærdige netværk styrtede sammen - og da edderkoppen kom til sig selv, lå den mellem tjørnebladene med nettet som en lille, våd klud over hovedet. I et eneste øjeblik havde den tilintetgjort hele sin herlighed - fordi den ikke forstod nytten af *tråden ovenfra*.

Udgivere KFUM-Spejderne i Danmark
Det Danske Spejderkorps
Det Danske Pigespejderkorps
KFUK-Spejderne i Danmark

Redaktionsudv. Gudrun Due Jensen, Annesofie
Hermann, Fritz Lerche og
Erik Schwarz (ansvarhavende)

Omslagsfotos Poul Ellegaard Frederiksen

Bagsiden Axel Mathiesen

Typografien Erik Ellegaard Frederiksen S.I.G.

Nøddeknækkeren Per Illum

Omslaget trykt af Dyva & Jeppesen
agl. hofleverandør

Tekstsiderne trykt af Aarhuus Stifts-
bogtrykkerie A/S, Århus

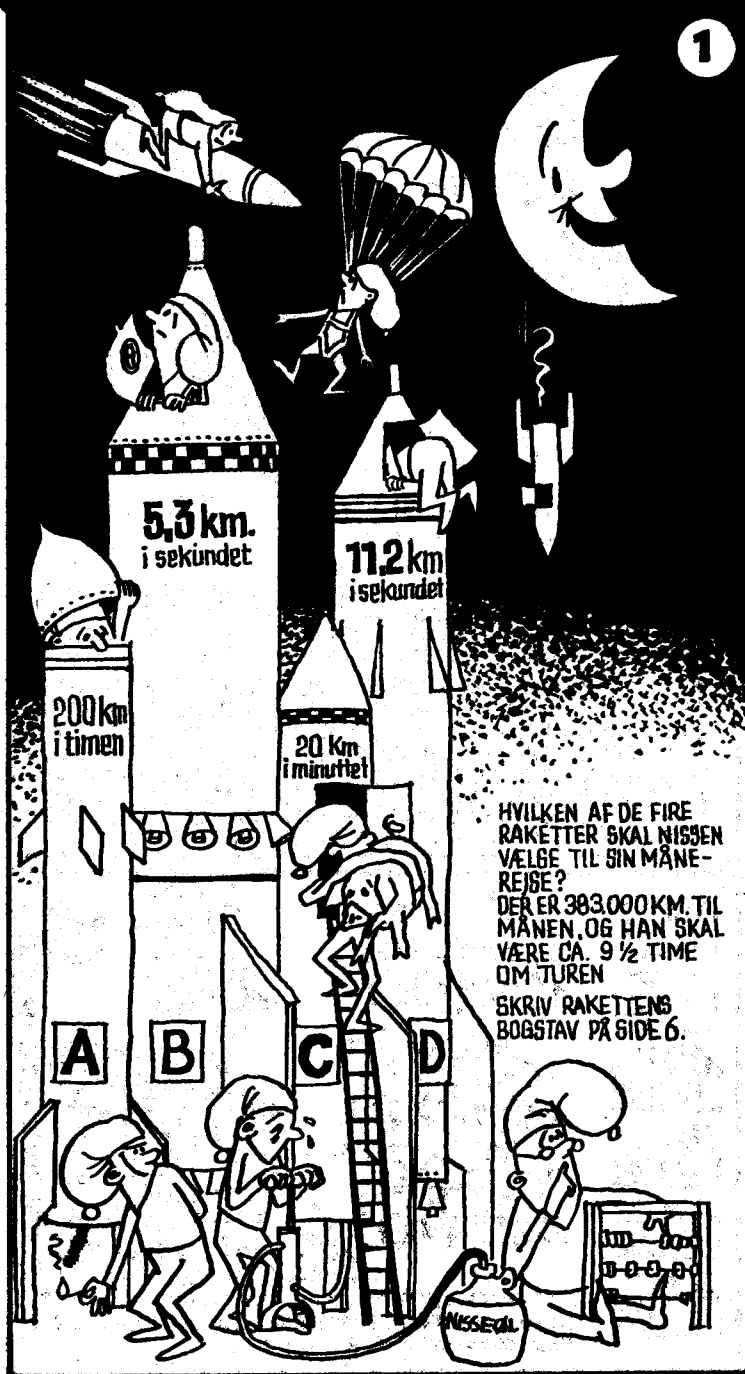
Spejderjul
1963

koster kr. 2.25

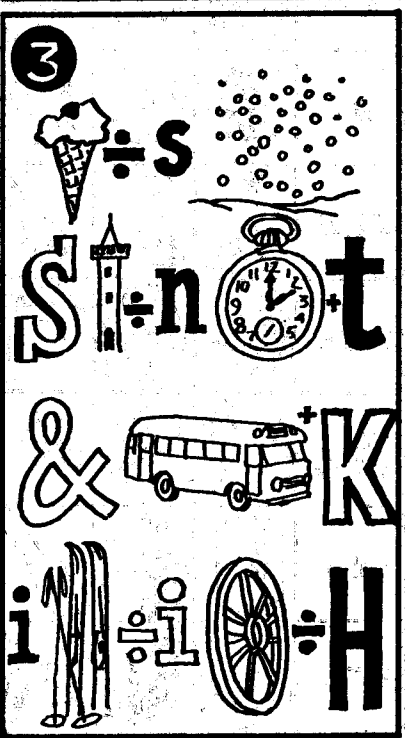
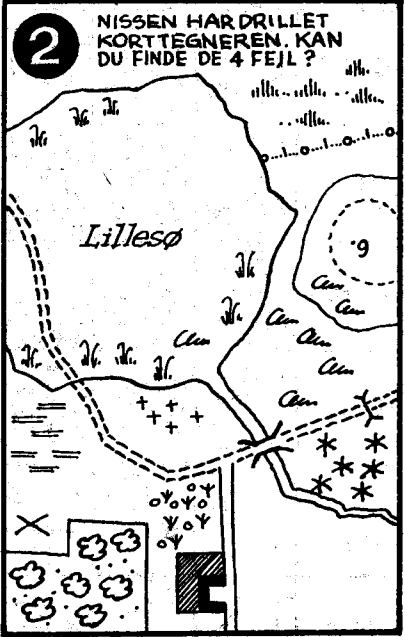

Axel Mathiesen

1

MOTOR

TIPS

SKRIV DE TOLV RIGTIGE PÅ SIDE 6

4

	1	X	2
GO-KART			
FORD-T			
MERCEDES			
PORCHE			
START-NØGLE			
JAGUAR			
RAT			
DONKRAFT			
VISKER			
FOD-BREMSE			
KØLER			
MOTOR			

5

MON GULE ULV ER PÅ KRIGSSTIEN, OG OVERRASKER HAN PELSJÆGEREN? -ELLER OVERFALDER HAN NYBYGGERNES BLOKHUS? -ELLER BLIVER HAN SPIDDET PÅ SOLDATENS BAJONET? -ELLER MÅSKE HAN BARE SKAL BESØGE SORTE ØRN I WIGWAM'EN!

START FRA PRIKKEN I GULE ULVS NESE OG GÅ 1/2 DAGSREJSE STIK ØST, DEREFTER 1 DAGSREJSE STIK SYD OG SÅ 1 DAGSREJSE MOD ØST OG 1/2 DAGSREJSE MOD NORD. NU GÅR HAN 1/2 DAGSREJSE MOD ØST OG 2 DAGSREJSE STIK SYD, 1/2 DAGSREJSE STIK VEST OG 1 DAGSREJSE MOD NORDVEST OG SÅ 2 DAGSREJSE STIK VEST, HVOREFTER HAN GÅR 1 DAGSREJSE MOD SYD OG 2 DAGSREJSE STIK ØST, 1 DAGSREJSE MOD SYD IGEN OG 1 DAGSREJSE STIK VEST OG 1 DAGSREJSE MOD SYDØST OG TILSIDST 1 1/2 DAGSREJSE STIK VEST.

A

B

C

D

F

G

6

KAN DU KØRE LOKOMOTIVERNE I DE RIGTIGE REMISER? NUMRENE STÅR PÅ SKORSTENENE, OG DE SKAL SKRIVES VED BØGSTAVERNE PÅ SIDE 6.

DU SKAL KENDE MORSEALFABETET.

7

INDIANER PUSLE-KRYDS

HER SKAL DU "PUSLE" ALLE ORDENE PÅ PLADS I TIPIEN. DEREFTER TAGER DU

BOGSTAVERNE I DE NUMMEREREDE FELTER OG SKRIVER DET DERVED FREMKOMMENDE DRENGENA PÅ SIDE 6.

12 bogstaver:
BLEGANSIGTER
8 bogstaver:
STORETYR
TOMAHAWK

6 bogstaver:
WIGWAM
HJEMME

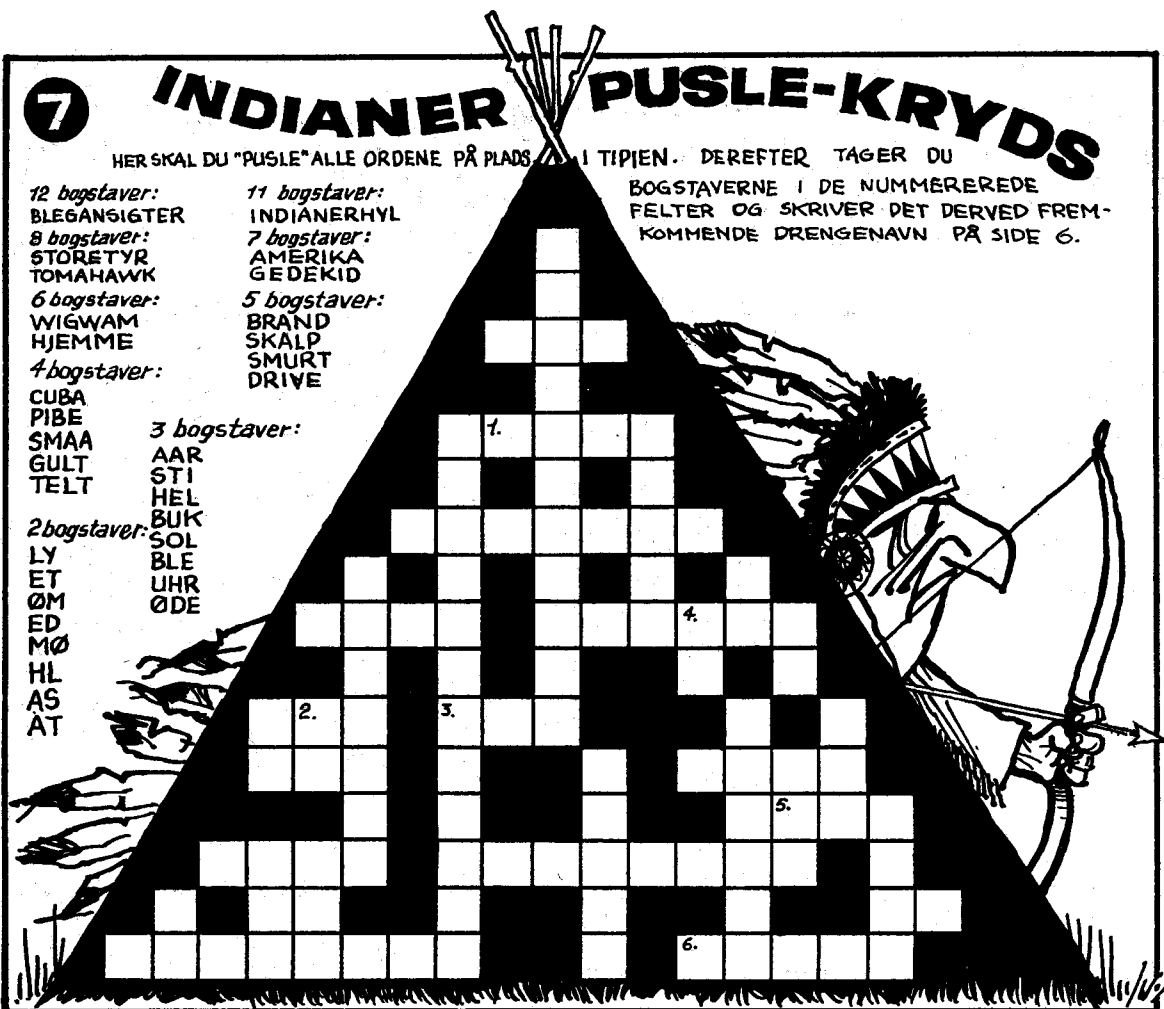
4 bogstaver:
CUBA
PIBE
SMAA
GULT
TELT

2 bogstaver:
LY
ET
ØM
ED
MØ
HL
AS
AT

11 bogstaver:
INDIANERHYL
7 bogstaver:
AMERIKA
GEDEKID

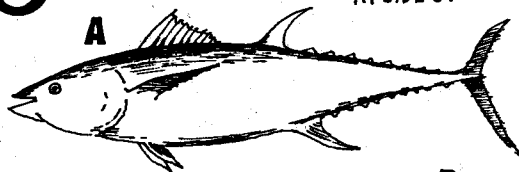
5 bogstaver:
BRAND
SKALP
SMURT
DRIVE

3 bogstaver:
AAR
STI
HEL
BUK
SOL
BLE
UHR
ØDE

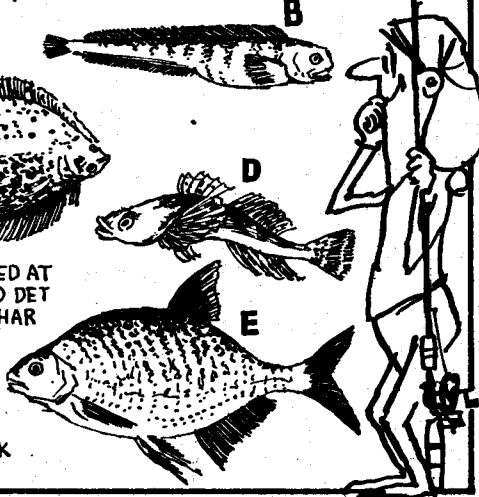
8

SÆT DE RIGTIGE NUMRE VED BOGSTAVERNE PÅ SIDE 6!

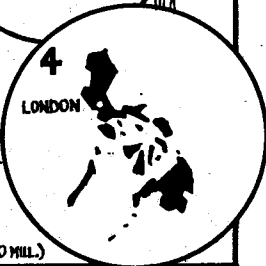
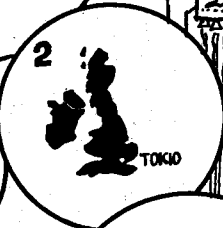
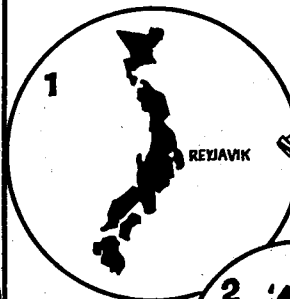

HJÆLP NISSEN MED AT FINDE UD AF HVAD DET ER FOR FISK HAN HAR FANGET!

1 HAVKAT
2 RØDSPÆTTE
3 TUNFISK
4 BRASEN
5 FERSKVANDSULK

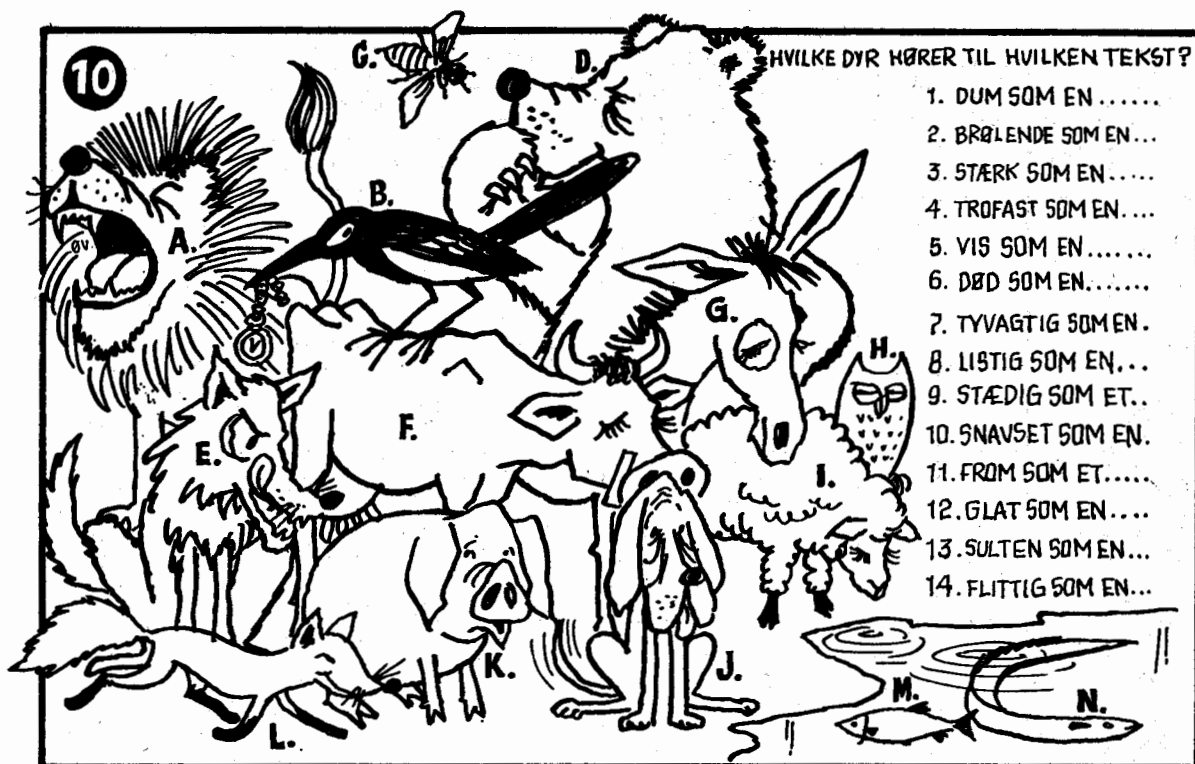
DER ER KOMMET UORDEN I GEOGRAFIEN!

DE FIRE LANDE HAR FÅET FORBYTTET DERES HOVEDSTÆDER!
SKRIV DE RIGTIGE HOVEDSTÆDER OG LANDE- NES NAVNE UD FOR NUMRENE PÅ SIDE 6.

9

(FELLES MÅLESTOK 1: 30 MILL.)

DE små NØDDER

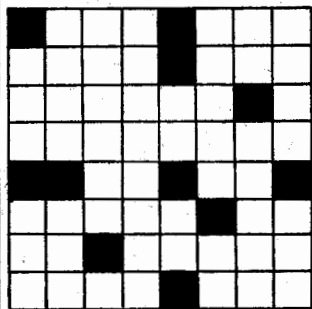
50 bogpræmier.

Spejderjul
Postbox 230
Aalborg

[illegible]

Løsningerne til de små nødder side 7-8

A HER SKRIVER DU LØSNINGEN PÅ KRYDS OG TVÆRS'EN

B DE RIGTIGE FÆRDELSTAVLER ER:

C LØSNINGEN PÅ REBUS'EN SKRIVES HER:

D DE TO HELT ENS BILER ER:

E JÄGEREN HEDDER:

F NISSEN SKAL STARTE VED:

G DE SYV TING DER MÅNGLER PÅ RAKETTEN ER:

H BAGEREN SKAL MALE MEL AF:

LØSNINGERNE ER INDSENDT AF:

NAVN _____

ADRESSE _____

BY _____

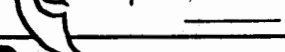
ØNSKER EVT. GAVEKORT FRA _____ KORPS DEPOT

JEG ER D. 1. JANUAR 1964 FYLDT _____ ÅR

KLIP

LØSNINGER TIL DE STORE NØDDER

1 MÅNERAKETTEN, NISSEN SKAL VÆLGE, ER:

2 DE 4 FEJL PÅ KORTET ER:

3 **ReBUS** LØSNINGEN SKRIVES HER

5 GULE ULV SKAL TIL:

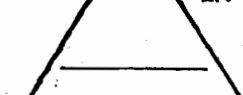

6

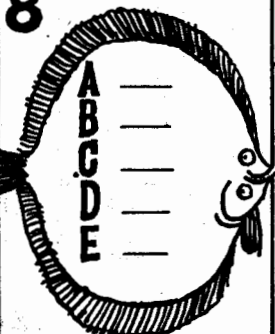
A	_____
B	_____
C	_____
D	_____
E	_____
F	_____

SET NUMRE VED REMISERNE

7 DRENGE-NAVNET ER

8 NISSENS FANGST ER:

9 DE RIGTIGE HOVEDSTÆDER ER:

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

LANDENES NAVNE ER:

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

11

BANKRØVERENS HEST HAR NR.:

10 HER SÆTTER DU DYRENES BØGSTAVER UD FOR TEKSTERNES NUMRE

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

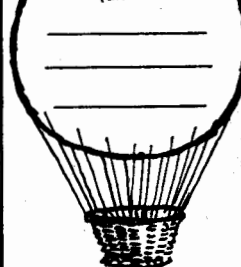
12 _____

13 _____

14 _____

12

DE 3 HERRER ER:

- OG LANDENE HEDDER:

4 KUPON TIL

Motor Tips

1 x 2

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	

LØSNINGERNE ER INDSENDT AF:

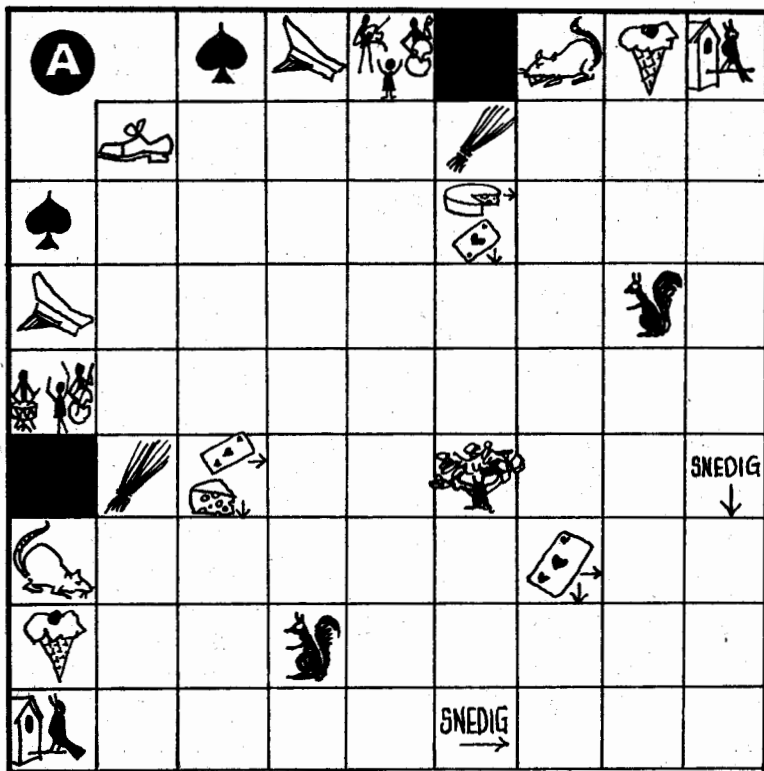
NAVN _____

ADRESSE _____

BY _____

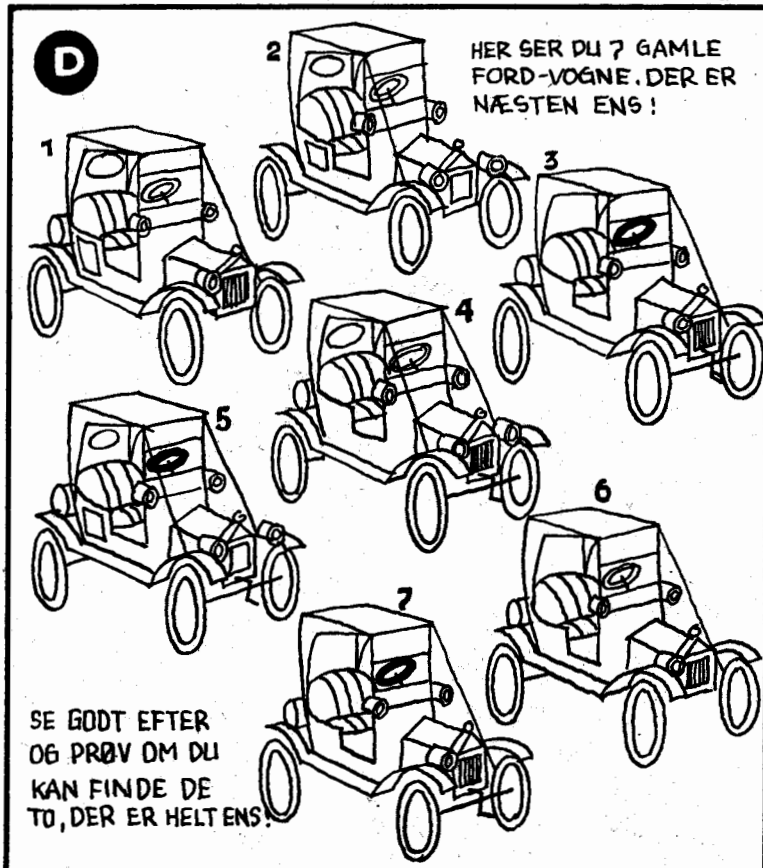
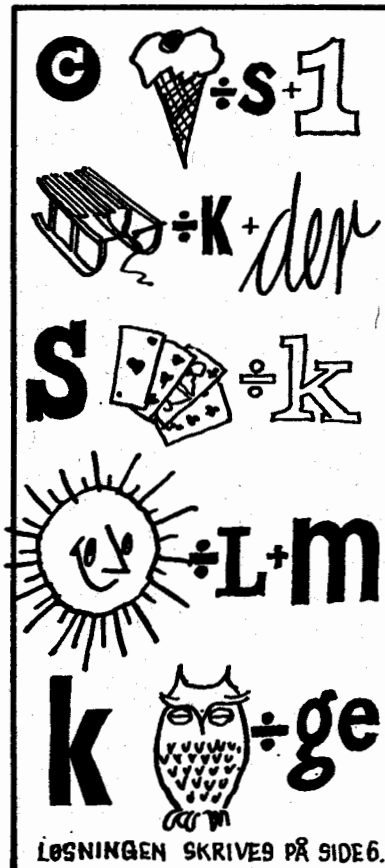
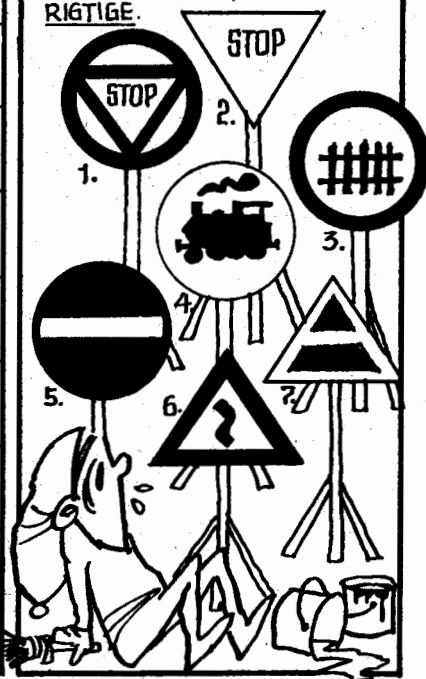
ØNSKER EVT. GAVEKORT FRA _____ KORPS DEPOT

JEG ER D. 1. JANUAR 1964 FYLDT _____ ÅR

NÅR DU HAR LØST DEN LILLE NØDDEKNÆKKERKRYDS, SKRIVER DU DEN IGEN PÅ SIDE 6.

B DET LØB SUR FOR NISSEN, DA HANSKULLE MALE FÆRDELSTAVLERNE! PÅ SIDE 6 SKRIVER DU NUMRENE PÅ DEM, DER ER RIGTIGE.

E

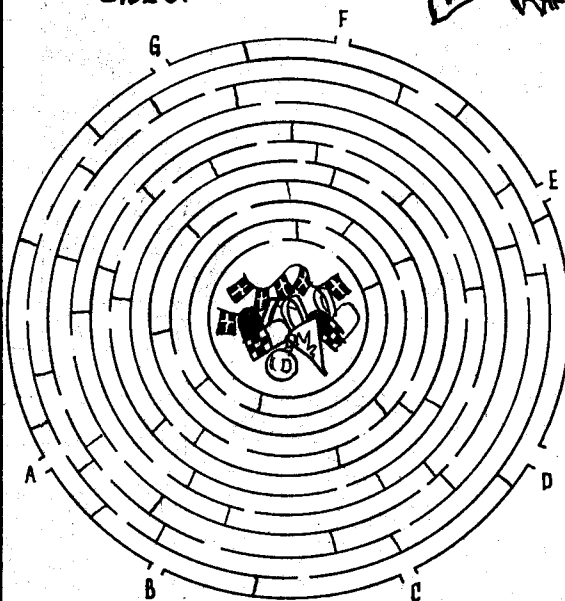
E HVILKE DYR MØDER MAN IKKE PÅ JAGT VED
NORDPOLEN?
BRUG DISSE DYRS FORBØGSTAVER, OG DU
VIL FÅ

NAVNET PÅ
JÆGEREN.

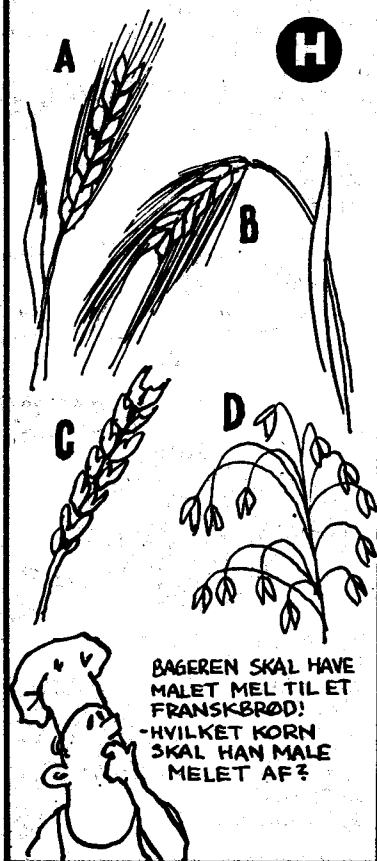
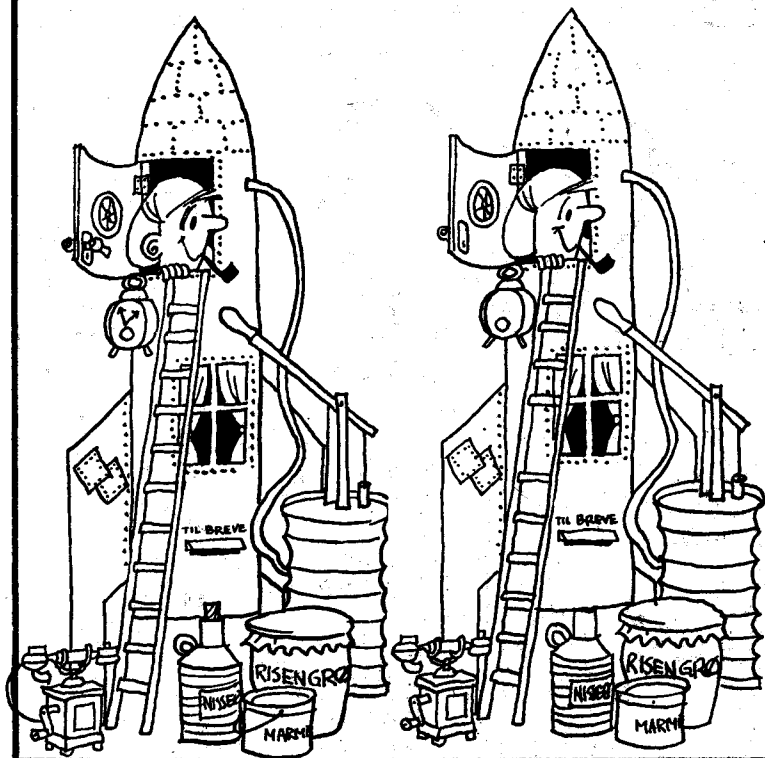

F

F DET LØBER RUNDT FOR
NISSEN-KAN I HJÆLPE HAM
MED AT KOMME IND TIL
JULEPYNTEN?
SKRIV DET BØGSTAV, HAN
SKAL STARTE VED, PÅ
SIDE 6.

HER SER I TO TEGNINGER AF
NISSEOLE, DER ER VED AT GØRE SIN MÅNERAKET KLAR
TIL START, MEN PÅ TEGNINGEN TIL HØJRE MANGLER
SYV TING! HVAD ER DET FOR SYV?

BAGEREN SKAL HAVE
MALET MEL TIL ET
FRANSKBROD!
- HVILKET KORN
SKAL HAN MALE
MELET AF?